

veestnik

Letnik XXI.

Celovec, petek, 1. april 1966

Štev. 13 (1244)

Novi parlament začel s svojim delom

Pogajanja med ÖVP in SPÖ o novi vladi se nadaljujejo

Ta teden je bil v Avstriji v znamenju živahne notranjepolitične dejavnosti. Poslanski klubi treh v parlamentu zastopanih strank so se na internih posvetovanjih pripravljali na prvo zasedanje novega parlamenta, ki je bilo v sredo. Poleg tega pa so nadaljevala pogajanja med predstavniki ÖVP in SPÖ o bodočem sodelovanju v vladi. Tako na eni kot na drugi ravni te dejavnosti se je pokazalo, da je treba računati z določenimi spremembami, ki jih narekuje izid letošnjih državnoborskih volitev, vendar pa izgleda, da si trenutno niti na eni niti na drugi strani še niso povsem na jasnem, kakšne naj bi bile te spremembe.

Kakor že v prvi rundi vladnih pogajanj, tako je javnost tudi zdaj več ali manj navezana le na najrazličnejše prognoze in ugibanja glede bodočega sodelovanja obeh velikih strank v vladi. ÖVP je sicer že precej obširno povedala, kako si zamišlja to sodelovanje in kakšno „ceno“ naj bi v tem primeru plačali socialisti, toda podrobnosti niso znane, ker so pogajanja strogo zaupna. Pač pa je iz raznih komentarjev razvidno, da hoče ÖVP tistim ministrstvom, ki bi jih prevzeli socialisti, močno okrniti njihove pristojnosti in tako razširiti svoj vpliv na celotno vlado. Kakšno stališče bodo zavzeli do teh načrtov socialisti, v trenutku, ko pišemo te vrstice, še ni bilo znano, vendar je SPÖ v svojem tisku in po svojih predstavnikih že ponovno izrazila pripravljenost na sodelovanje, če se bo le-to odvijalo v pogojih, kot bi odgovarjala trenutnemu razmerju sil. Tudi namreč tudi ÖVP ne more mimo dejstva, da SPÖ še vedno zastopa 1,9 milijona volivcev in temu dejstvu mora odgovarjati tudi njen delež na soodgovornosti in soodločanju v novi vladi.

Spremembe pa ne bodo omejevale le na razdelitev pristojnosti v vladi, marveč bodo predvsem vplivale na bodoče odnose med vlado in parlamentom. Po dosednji praksi so bile vse odločitve pravzaprav sprejete že v koalicijskem odboru oziroma v vladi in šla potem obe stranki šli s skupnimi predlogi v parlament, kjer je bilo zato glasovanje več ali manj le še formal-

nega značaja. Že prva seja novega parlamenta pa je pokazala, da bo imela zakonodajna skupščina v bodoče mnogo večjo in važnejšo vlogo: spet bo uveljavljena tako imenovana parlamentarna demokracija, kar pomeni, da bo lahko vsaka stranka predložila v parlamentarno razpravo svoje lastne predloge, če v konkretnem vprašanju vlada v določenem roku ne bi dosegla soglasnosti.

Ravno zaradi tega polagata obe stranki tudi največjo važnost na zastopstvo v parlamentu, o čemer pričča dejstvo, da je bil za predsednika ÖVP-jevskega kluba izvoljen generalni sekretar stranke dr. Wilhelm, pri SPÖ pa predsednik stranke dosedanjí vicekancler dr. Piffertmann.

Francija se poslavlja od NATO

Ko je zahodnonemški zunanji minister Schröder pred tedni v svojem prvem komentarju na zahtevo Francije po določeni reorganizaciji Atlantskega pakta paterično vzkliznil: »Raje NATO brez Francije kakor NATO brez vseh«, verjetno niti sam ni resno računel z možnostjo, da bi atlantsko zavezništvo lepega dne res lahko ostalo brez Francije. Toda zadnji dogodki vedno bolj kažejo, da se Francija dejansko začneja pripravljati na slovo od NATO, če se ne bo v zadnjem trenutku zgodil kak »čudež«, kar pa je spričo odločne zavrnitve francoskih predlogov s strani ostalih članic Atlantskega pakta zelo malo verjetno.

Ravno nerazumevanje, na katero je naletela Francija pri svojih sedanjih zavezniških, je privedlo predsednika de Gaulle od tega, da je svojo grožnjo, da bo Francija odtegnila svoje sile iz NATO in zahtevala umik zavezniških sil iz Francije, spremenil v sklep, ki ga je tudi že začel izvajati. Ameriški in kanadski vladi je bila namreč te dni izročena posebna spomenica, ki vsebuje načrte in časovni razpored za odtegnitev francoskih sil iz NATO ter za umik ameriških oziroma kanadskih sil iz Francije. Ostalim prizadetim državam bodo francoske zahteve izročene takoj, čim bodo s svoje strani odgovorile na prvotne predloge Francije.

Po francoskih načrtih, ki so bili doslej sporočeni Ameriki in Kanadi, hoče de Gaulle odtegnitev francoskih sil z NATO izvesti že do letošnjega 14. julija, medtem ko je odstranitev ameriških in kanadskih vojsk oporišč na francoskem ozemlju predvidel do konca tega leta.

Predsednik francoske vlade Pompidou je v tej zvezi izjavil, da bi Francijo kot članico NATO eden izmed zavezniškov lahko proti njeni volji spravil v vojno, medtem ko se neodvisna Francija taki vključitvi v oborožen spor lahko izogne. Glede zopetne združitve Nemčije pa je Pompidou poudaril, da je to mogoče doseči le s sporazumom, ki ne more biti omejen na zahodno Evropo in NATO.

Človeštvo potrebuje mir in sožitje med narodi

Velike demonstracije proti vojni v Vietnamu širom po svetu

Minulo soboto in nedeljo je prišlo v mnogih državah do velikih demonstracij proti vojni v Vietnamu. Mnogi desetisoči ljudi brez razlike narodne pripadnosti in socialnega položaja so protestirali proti vojnim strahotam in manifestirali za mir ter mirno sožitje med narodi.

Posebno velike demonstracije so bile v Ameriki, kjer je »mednarodni dan protesta« razgibal skoraj vsa ameriška mesta in združil na cestah neštete tisoče ljudi, ki so z gesli in transparenti zahtevali konec vojne v Vietnamu. Samo v New Yorku cenijo število udeležencev na 75.000 do 100.000, ki so se odzvali pozivu raznih organizacij in skupin. Glavno zborovanje je bilo v centralnem parku, kjer je govoril tudi znani ameriški Nobelov nagrajenec Linus Pauling, ki je med drugim zahteval ukinitve letalskih napadov na Severni Vietnam, priznanje vietnamskega osvobodilnega gibanja ter pravico vietnamskega ljudstva do samoodločbe.

Val protestov je zajel tudi številne evropske države. Tako poročajo o protestnih zborovanjih v Franciji, na Norveškem in predvsem v Italiji. Povsod so mnogi tisoči demonstrantov ostro obsojali ameriško politiko in njeno oboroženo vmešavanje v notranje zadeve Vietnama. Podobno kot v drugih italijanskih mestih je bila

v nedeljo manifestacija za mir in neodvisnost Vietnama tudi v Trstu. Vodil jo je pokrajinski odbor za mir, v katerem so zastopani predstavniki raznih političnih, kulturnih, sindikalnih in drugih organizacij. Na zborovanju je govoril tudi profesor Andrej Budal v imenu slovenskih izobražencev ter poudaril, da je druga svetovna vojna prizadela človeštvu zadosti gorja, zato je treba odpraviti vsa nova žarišča vojne nevarnosti, med kateri sodi zlasti Vietnam. »Danes potrebuje človeštvo mir in mirno sožitje med narodi.«

Zlasti pa se v manifestaciji za mir vključuje vietnamsko ljudstvo samo. V južnem Vietnamu že dva tedna trajajo množične demonstracije, ki pa niso naperjene le proti ameriškemu vmešavanju, marveč hkrati tudi proti lastni vladi, katere vedno bolj zgublja zaupanje ljudstva. Desettisoči prebivalcev glavnega mesta se dan za dnem zbirajo na sajgonskih ulicah in zahtevajo razpis svobodnih volitev in odstop vojaškega režima, ki je proti volji ljudstva prikladal v deželo ameriške vojske. V tej zvezi celo angleški tisk ugotavlja, da Amerika v bodoče ne bo več mogla zagovarjati svojega vmešavanja v vietnamske zadeve s trditvijo, da je za njeno pomoč zaprosilo vietnamsko ljudstvo.

Sedanji partijski kongres v Moskvi

vzbuja zanimanje široke mednarodne javnosti

V Moskvi se je v torek začel 23. kongres KP Sovjetske zveze, na katerem se je zbralo okoli 5000 delegatov iz vseh sovjetskih republik ter veččlanske delegacije iz 80 držav sveta. Široka mednarodna javnost spremlja delo kongresa z največjim zanimanjem, saj bodo njegovi sklepi odločilno vplivali na bodoči razvoj sovjetske notranje in zunanje politike.

Poročilo o delu partije v času od zadnjega kongresa je podal prvi sekretar centralnega komiteja Brež-

njev, ki je v peturnem govoru prikazal dosedanje uspehe ter obrazložil naloge za bodočnost. V okviru zadnjega sedemletnega načrta (od 1959 do 1965) je obseg družbenega produkta v Sovjetski zvezi narasel za 58 odstotkov, industrijska proizvodnja se je dvignila za 84 odstotkov, osnovni proizvodni skladi ljudskega gospodarstva pa so se povečali za 92 odstotkov. Najslabše področje sovjetskega gospodarstva je kmetijstvo, ki tudi zadnjega sedemletnega načrta ni v celoti doseglo. Pri bodočem razvoju gospodarstva bo igral važno vlogo novi sistem planiranja in gospodarskega stimuliranja, vendar je Brežnjev v tej zvezi odločno zavrnil trditve, po katerih naj bi bilo sovjetsko gospodarstvo v resni krizi in da se zato povrača nazaj k načelom kapitalističnega gospodarstva.

V svojem poročilu je Brežnjev govoril tudi o zunanjepolitičnih vprašanjih ter je kot glavni cilj sovjetske zunanje politike nakazal krepitev moči in solidarnosti socialističnih dežel. Sovjetska zveza je pripravljena — je med drugim poudaril — z vsemi državami živeti v miru, vendar načelo miroljubnega sožitja ne more temeljiti na odnosih med zatiralci in zatiranimi ali med kolonizatorji in koloniziranimi, kajti »dobri sadovi miroljubnega sožitja ne morejo rasti na strupenih tleh agresivnosti in sile.«

VI. kongres SZDL SLOVENIJE

V Ljubljani bo prihodnji teden zasedal VI. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Delo kongresa bo v glavnem potekalo v komisijah, in sicer za komuno, za aktualna politična vprašanja v gospodarstvu, za znanost in raziskovalno delo, za izobraževanje in vzgojo, za kulturno dejavnost, za zdravstvo in socialno varstvo, za organizacijsko-politični razvoj SZDL in za mednarodne odnose.

O delu in zaključkih kongresa bomo še obširno poročali.

Pet let zelenega načrta v Avstriji

Letošnji pomladanski dunajski velesejem je v svojem kmetijskem delu vseboval splošno zanimivo razstavo pod naslovom »Pet let zelenega načrta zate«. Ta razstava je predstavljala nazorno poročilo zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo o razvoju avstrijskega kmetijstva, odkar je v veljavi zeleni načrt ali splošni zakon o kmetijstvu, kakor ga uradno imenujejo. Ta zakon je stopil v veljavo kot ustavni zakon 1. avgusta 1960 in je bil njegov osnovni namen, da pripomore k ohranitvi gospodarsko zdravega kmečkega stanu in da istočasno — kolikor le mogoče — zagotovi najboljše oskrbo prebivalstva z živilci. Za doseg tega cilja zakon zagotavlja kmetijstvu in kmečkemu prebivalstvu pomoč družbe na poti k taki kmetijski organizaciji in proizvodnji, ki bo odgovarjala potrebam in zahtevam industrijske družbe in ki bo omogočila, da bo produktivnost kmetijstva še bolj naraščala tako po delu kot po površini.

Preden si organizacijo in način pospeševanja preobrazbe kmetijstva po splošnem zakonu o kmetijstvu podrobneje ogledamo, se bomo najprej pomudili pri posledicah tega zakona, kakor jih je prikazalo zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo na omenjeni razstavi in v publikacijah, ki so jo spremljale.

V petih letih veljavnosti zakona je dobilo avstrijsko kmetijstvo za preobrazbo svoje proizvodnje iz državnega proračuna skupno na razpologo 2166 milijonov šilingov. Od tega zneska je bilo v tem času določenih 289 milijonov šilingov za kreditopolitične ukrepe, ki so kmetijstvu omogočili nadaljnjo pomoč 3977 milijonov šilingov dolgoročnih agrarnih investicijskih kreditov proti znižanim bančnim obrestim. Omenjenih 289 milijonov šilingov je namreč v tem času služilo za znižanje obrestne mere teh kreditov.

Ob tej pomoči družbe so avstrijsko kmetijstvo in kmečki ljudje v zadnjih petih letih

• zgradili 4795 km cest in potov, s čimer je dobilo 10.278 gorskih kmetij zvezo s cesto in tržiščem;

• zložili 90.383 ha kmetijskih zemljišč, s čimer je bila olajšana njihova obdelava in zboljšana njihova donosnost;

• pokupili 15.683 ha zemljišč, ki so bila na prodaj, s čimer so lahko ustrezno povečali površine posestev in s tem racionalizirali delo z razpoložljivimi kmetijskimi stroji, istočasno pa zboljšali pogoje za doseg ustreznega zaslužka na svojih kmetijah;

• zgradili elektriko do 34.549 gorskih kmetij, kar je bil osnovni pogoj vsakega napredka teh kmetij;

• meliorirali 27.209 ha kmetijskih zemljišč, 10.095 ha pa pogozdili;

• v okviru akcije proti TBC in Bangovi boleznim izločili 108.252 živali, pri katerih je obstajala nevarnost, da so okužene s temi boleznimi;

• povečali službo za pospeševanje kmetijske proizvodnje za 154 na 733 kmetijskih strokovnjakov.

S tem se je produktivnost po delu v avstrijskem kmetijstvu od leta 1958 na leto 1964 povečala za 36,7 odstotka.

Ravnokar omenjeni prikaz poglobitvenih posledic zelenega načrta za široko kmečko prakso najbolj ponazarjata naslednja primera: V neki vasi alpskega območja se je v tem času število krav povečalo od 23 na 31, število goved pa od 34 na 63, medtem ko se je število prašičev povečalo od 42 na 71. Letna poraba gnojil je narasla od 12 na 20,4 tone, letna proizvodnja mleka pa od 69.730 na 124.196 litrov. — V drugi vasi, ki leži v ravninskih predelih, je v tem času število konj od 164 padlo na 26, medtem ko se je število traktorjev povečalo od 11 na 85. S traktorji in ustreznimi priključki se je potreba po delu zmanjšala za 25 odstotkov, povprečni donosi kmetov v njuski proizvodnji so se povečali tudi za 35 odstotkov, proizvodnja mleka pa je narasla za 78 odstotkov.

V obeh primerih je bil ta gospodarski vzpon dosežen z zložitvijo zemljišč in z docela usmerjenim pospeševanjem nadaljnje mehanizacije in proizvodnje zajetih kmetij.

Vsak kmet, ki kmet ostati hoče, ve, da mora moderno gospodariti in da mora večati proizvodnjo svoje kmetije, ker drugače ne more biti kos izdatkom, ki jih od njega zahteva razvoj časa in industrijske družbe. Tak kmet tudi ve, da z bolno živino, s slabimi potmi, brez elektrike, gnojil in dobrega semena ter z razkosanimi zemljišči, starimi načini obdelave zemlje in spravila pridelkov ter oskrbe živine danes gospodarsko ne more priti na svoj račun. Njegova težava pa je v tem, da iz svojega v potrebnem času ne more priti do zdrave živine, ki bo naglo priraščala in dajala več mleka, istočasno pa do motorizaciji odgovarjajoče ureditve cest in potov do svoje kmetije in do svojih zemljišč, poleg tega pa še do opreme kmetije s sodobnimi stroji za delo in do potrebne preureditve gospodarskih in stanovanjskih poslopj. Brez pomoči družbe ve, da bo v tem naglem tempu gospodarskega razvoja ob vsej dobri volji prej propadel, preden bo prišel do potrebne trdnosti za svoj nadaljnji obstoj.

(Konec sledi)

OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSkih ZADRUG:

Sadovi skupnega dela in prizadevanj rastejo

V Petek minulega tedna je imela Zveza slovenskih zadrug v Celovcu svoj občni zbor. Pooblaščenca in zastopniki članic, to je naših hranilnic in posojilnic, včlanjenih kmečkih gospodarskih zadrug in drugih organizacij so skupno z osebnimi člani ZSZ pregledali in ocenili delo in letne račune svoje osrednje in revizijske zveze, istočasno pa so se pogovorili o vrsti problemov našega zadrugištva, ki skladno s spreminjajočo se strukturo naše socialne pripadnosti iz kmečkega zadrugištva prerašča v zadrugištvo, ki zajema tudi ostale sloje našega prebivalstva.

Petkov občni zbor se je vršil v prostorih centralnega skladišča, ki ga je ZSZ zgradila v Celovcu ob Rožanski cesti. Občni zbor, ki ga je vodil predsednik Florijan Lapusch, se je v komemoraciji spomnil umrlega dolgoletnega predsednika nadzornega odbora ZSZ, dr. Franca Petka ter počastil spomin pobudnika ustanovitve ZSZ, prelata msgr. Valentina Podgorca, ki je umrl pred 10 leti 29. marca 1956. Prisostvoval mu je tudi generalni revizor Avstrijske Raiffeisenove zveze, ing. Branner.

Po otvoritvenih formalnostih in po odobritvi zapisnika zadnjega občnega zbora, je poslevoedeči podpredsednik dr. Mirt Zwitter podal poročilo upravnega odbora ZSZ. Obsežno poročilo je vsebovalo

oris gospodarskega razvoja v državi in deželi v zadnjih dveh letih, razvoj našega zadrugištva in delo upravnega odbora. Iz njega je bilo razvidno

uspešno delo naših zadrugišnikov in njihovih organizacij

ki so ga opravili v zadnjih dveh letih vztrajno in požrtvovalno in ki ga spričo njihove osebne skromnosti premalo poznamo in kaj radi prezremo.

Za uvodnim orisom gospodarskega razvoja v deželi in državi v zadnjih dveh letih je dr. Mirt Zwitter naglasil naslednje bistvene značilnosti, katerih posledice bomo vsi občutili. Po ugodnem gospodarskem razvoju v letu 1964 je bilo leto 1965

- leto popuščanja v razvoju gospodarske rasti,
- leto vremenskih katastrof in slabe letine v kmetijstvu,
- leto stagnacije v lesnem gospodarstvu in žagarstvu,
- leto, ki je pokazalo tudi določene probleme na področju turizma.

Ta razvoj je vplival tudi na razvoj našega zadrugištva, zlasti denarnega. Hranilne vloge in naložbe na tekočih računih so se po letu 1962 iz leta v leto večale, naraščali pa so tudi obsegi danih posojil in kreditov na tekočih računih. S tem je naraščala tudi bilančna vsota hranilnic in posojilnic. Veliko in čedalje težje breme pa je medtem postala obveznost takolimenovanih minimalnih vlog pri Narodni banki in od nje delegiranih bankah, ki znaša 8 odstotkov vseh naložb pri hranilnicah in posojilnicah in ki ni le nedotakljiva, temveč tudi ne donosa obresti. Ker pa je minimalna vloga splošno breme vseh denarnih zavodov, našim hranilnicam preostane le edini izhod:

Še več vlog, še več posojil

Le po tej poti bo mogoče nadomestiti izpadle obrestne donose, druge poti po izkušnjah večine denarnih zavodov ni.

V zvezi s hranilnicami in posojilnicami je bilo iz poročila upravnega odbora razvidno, da so na poti modernizacije poslovanja tudi v teh letih napravile lepe korake naprej. Sedaj jih je že polovica uvedla dnevno poslovanje, nadaljne štiri pa poslujejo večkrat tedensko. Najlepši korak naprej je v tem času napravila Hp Šmarjeta v

Zaslužno priznanje odborom in uslužbencem

Kakor glavne veje naše zadrugne dejavnosti je bilo v zadnjih dveh letih tudi poslovanje Zveze slovenskih zadrug uspešno. V njeno blagajno je prišlo več vplačil, istočasno pa je tudi naraščal obseg izplačil in prenakazil. Letna računa za 1963 in 1964 sta bila uspešna in sta navzlic izrednim odpisom izkazovala dobičke. Bilančna vsota — kakor je bilo razvidno iz razčlemba glavnega revizorja dipl. trg. Andreja Miloniga je v letih 1962, 1963 in 1964 kozala tendenco naraščanja.

Izvršni odbor in uslužbenci so opravili v tem času obsežno delo, zakar jim je občni zbor izrekel zahvalo in priznanje. Temu priznanju se je pridružil tudi generalni revizor ARZ, ing. Branner, ki je napovedal, da bo občenemu zboru v kratkem predložil revizijsko poročilo za leta 1963, 1964 in 1965.

Bežna primerjava sedanjih letnih računov ZSZ z letnimi računi predvojnne dobe in prvih povojnih let so pokazala, da naše zadrugištvo ne stopica na mestu, marveč se odobori in odborniki zavedajo toka časa. Vsak po svojih močeh in sposobnostih doprinašajo, da bi ga prilagodili potrebam in zahtevam časa in da bi z njim — kar se da — zajeli koristi vseh slojev našega prebivalstva, delavcev in nameščencev, kmetov, obrtnikov, trgovcev in prostih poklicev.

Rožu, ki je pridobila novo poslopje, prešla na dnevno poslovanje in se lotila tudi blagovnega prometa. Dnevno poslujeja sedaj tudi Hp Velikovec, ki je pridobila novo hišo, in Hp Marija na Zilji, ki posluje v obnovljenem poslopiju zvezine poslovalnice v Beljaku. Obnova in gradnja poslovalnic sta s tem v glavnem zaključeni, njihova oprema s telefoni pa je pospešila hitrost poslovanja.

Kar tiče kmečke gospodarske zadruge, je bilo iz poročila razvidno, da so tudi te zadruge v zadnjih letih svoj promet povečale. Po njegovem obsegu stojijo sedaj na prvih mestih Pliberk, St. Jakob v Rožu, Železna Kapla in Škofiče. Lep zgled je za njihovo poslovanje postavila KGZ Globasnica, ki je nabavila in iz svojega plačala dva žitna kombajna za pomoč pri žetvi.

Tudi v kmečko gospodarskem zadrugištvu so v tej poslovni dobi

nova skladišča zamenjala stara poslopja

kakor poleg Šmarjete v Rožu kačela primera Pliberk in Sinča vas, posebej pa novo centralno skladišče v Celovcu, ki je v resnici simbol rasti naše gospodarske in zadrugne samopomoči. Nova skladišča docela opravičujejo odprodajo starega sinčaveškega skladišča in starega poslopja v Pliberku, kjer je bilo skladišče, do katerega s sodobnimi vozili skoraj ni bilo več mogoče priti.

V poročilu upravnega odbora je bilo tudi govora o naraščajočih skrbih v zadrugnem žagarstvu in vnovčenju lesa, ki v glavnem izvirajo iz splošne stagnacije v lesnem gospodarstvu, ki jo razmeroma malo zadrugno žagarsko podjetje v Drevljah veliko bolj občuti, kakor velika podjetja. Uspešen pa je bil razvoj zadrugnega gostinskega podjetja Korotan v Sekiri ob Vrškem jezru, katerega kapaciteta je narasla na 136 postelj in katerega uspešno poslovanje omogoča nadaljne investicije za povečanje njegovih kapacitet.

Na tej osnovi se je razvijala tudi živahna diskusija, ki so jo zborujoči predstavniki naših zadrug razvili po poročilih, preden so razrešili odbora svojih dolžnosti in pristopili k nadomestnim volitvam. Iz njihove diskusije je bilo razvidno, da za nadaljnjo modernizacijo poslovanja in povečanja zadrugnega vpliva in opore v naših gospodarskih prizadevanjih.

Pri nadomestnih volitvah so bili v upravnem odboru ZSZ izvoljeni Janez Korenjak iz Šmarjete v Rožu kot podpredsednik ter Štefan Sienčnik iz Dobre vasi in Pavel Jobst ml. iz Marije na Zilji kot odbornika. Na mesto umrlega dr. Franca Petka, ki je bil dolga desetletja predsednik nadzornega odbora ZSZ, je bil v nadzorni odbor izvoljen Hanzi Ogris, dosedanji podpredsednik upravnega odbora.

Le dobre tri ure je trajal občni zbor, ki smo ga ravnokar opisali, toda dal je obsežen vpogled v delo in prizadevanja našega zadrugištva ter v njegovo problematiko, ki se raslo in raste iz lastnih sil in ki je spričo gospodarske zaostalosti in nerazvitoosti južnokoroškega ozemlja za procese, ki spremljajo razvoj industrijske družbe še posebej občutljivo. Zakoreninjeno med nami je iz več kot 90-letne preteklosti preraslo v sedanost in se uspešno razvija v bodočnost.

POŠIROKEM SVETU

PARIZ. — Nesoglasja med Francijo in ostalimi članicami Atlantskega pakta so dosegla tako stopnjo, da bo francoska vlada — kakor je izjavil njen uradni predstavnik — v kratkem predlagala termine za umik ameriških in kanadskih vojaških oporišč ter glavnega stana NATO s francoskega ozemlja. Po nepotrjenih vestih francoskega tiska pa namerava predsednik de Gaulle po vrnitvi s vojaškega obiska v Sovjetski zvezi koncem julija umakniti francoske predstavnike iz vseh poveljstev NATO ter odgnati francoske čete v Zahodni Nemčiji skupnemu poveljstvu Atlantskega pakta.

NEW DELHI. — Vzhodnonemška vladna delegacija, ki je bila na obisku v Indiji, je imela razgovore s vodilnimi indijskimi predstavniki o možnostih za sodelovanje med obema državama. Da bi dosegli uradno priznanje vzhodnonemškega režima s strani indijske vlade, tokrat sicer še ni uspelo, pač pa bo Indija uredila v Vzhodni Nemčiji svoje trgovinsko predstavništvo.

DŽAKARTA. — Indonezijski predsednik Sukarno je imenoval šestčlanski prezidij, ki bo vodil novoposnovano vlado. Prvi namestnik predsednika vlade in šef vladnega prezidija je postal dr. Johannes Lemena, medtem ko je bil poveljnik oboroženih sil general Suharto imenovan za začasnega člana prezidija kot peti namestnik predsednika vlade. Predsednik Sukarno je poudaril, da bodo namestniki predsednika vlade delali kolektivno in da bo novi prezidij pravzaprav izpolnjeval njegove ukaze, ker bo Sukarno še naprej ostal predsednik vlade.

RIO DE JANEIRO. — Na medameriški letni gospodarski konferenci, ki je zasedala v Buenos Airesu, je prišlo do ostrih kritik na naslov Washingtona. Ameriki je 19 latinskoameriških držav namreč očitalo, da je po ženevski konferenci o gospodarskem in razvoju začela izvajati nove diskriminatorne ukrepe v trgovinskih odnosih s Latinsko Ameriko. Poleg tega so se latinskoameriške države izrekle za okrepitev trgovinskih odnosov s socialističnimi državami. Glavne zahteve so zajele v akcijskem programu, kjer se zavzemajo za ustvaritev ugodnih pogojev za izvoz tradicionalnih latinskoameriških proizvodov, za razbičje carinskih pregrad, za opustitev diskriminatorne trgovinske politike in ustvaritev mehanizma, ki bo olajšal mednarodno financiranje gospodarskega razvoja Latinske Amerike.

AKRA. — Novi režim v Gani je zaplenil celotno imetje stranke narodne konvencije bivšega ganskega predsednika Nkrumaha ter napramičnine iz sodnih drugih političnih in družbenih organizacij. Zaplenjeno imetje cenijo na približno 42 milijonov dolarjev.

RIM. — Predsednik italijanske republike Giuseppe Saragat bo v času od 16. do 19. maja uradno obiskal Dansko. Spremljal ga bo zunanji minister Aminore Fanfani.

ANKARA. — Ker je dosedanji turški predsednik Gursel že dalj časa težko bolan in leži že več tednov v nezavesti, je turški parlament zadnji ponedeljek z veliko večino izvolil za novega predsednika republike dosedanjega vrhovnega poveljnika vojske generala Cevdeta Sunaya. Novi turški predsednik uživa po zaslugi svojega nadstrankarskega zadržanja spoštovanje vseh političnih in vojaških krogov v državi.

NEW YORK. — Ameriški predstavnik pri Združenih narodih Goldberg je izjavil, da je ameriška vlada pripravljena na razgovore s predstavniki LR Kitajske, da bi ugotovili, če je mogoče doseči napredek glede razorožitve. Hkrati pa je Goldberg poudaril, da se stališče Amerike do LR Kitajske ni spremenilo in bo Amerika tako dolgo nasprotovala sprejemu Kitajske v OZN, dokler pekinška vlada ne bo jasno dokazala, da se hoče odpovedati sil in vmešavanju v notranje zadeve drugih držav. Iz ust ameriškega predstavnika zvenijo take besede dokaj čudno, saj je ravno Amerika tista, ki se z oboroženo silo vmešava v notranje zadeve tujih držav, na primer v Vietnamu.

ATENE. — Prejšnji teden so v Grčiji slavili 145-letnico vstaje grškega ljudstva proti osmanskem cesarstvu. Ob narodnem prazniku je bila v Atenah velika proslava, povezana z vojaško paradjo.

NEW YORK. — Skupina šestih držav, med njimi tudi Avstrija, je predložila odboru OZN za človečanske pravice osnutek resolucije, v kateri pozivajo odbor, naj pripravi predlog konvencije o nezastaranju vojnih zločinov in zločinov proti človeštvu, ne glede na to, kdaj so bili ti zločini storjeni. Prvotni predlog za tako konvencijo je dala Poljska, ki je hkrati tudi zahtevala, da si je treba še naprej prizadevati, da bi izsledili vojne zločince.

BERLIN. — Po štirinajst dnevnem procesu je sodišče v vzhodnem Berlinu obsodilo na smrt vojnega zločinca Horsta Fischerja, pripadnika SS in zdravnika v nacističnih koncentracijskih taboriščih, kjer je dokazano postal v smrt več tisoč ljudi. Na procesu je bilo dokazano, da je Fischer sodeloval pri izbiranju zapornikov, predvsem žensk in otrok, za plinske celice; poleg tega je Fischer vodil uporabo plina »ciklon B« in dajal zapornikom injekcije fenola, ki naglo ubijajo. Skupaj s Fischerjem so bili obtoženi tudi mnogi nemški gospodarski koncerni, ki so med zadnjo vojno uporabljali zapornike iz koncentracijskih taborišč za delo v svojih tovarnah.

ZENEVA. — Dolgoletni vodja sovjetske delegacije v razorožitvenem odboru Semjon Carapkin je bil odlopljen na novo dolžnost v Moskvi, njegov naslednik pa je postal Aleksej Rošin, dosedanji načelnik oddelka v sovjetskem zunanjem ministrstvu.

LIZBONA. — Zahodnonemški zunanji minister Schröder je med svojim nedavnim obiskom na Portugalskem izjavil, da je združenje Nemčije temeljni pogoj za odpravo napetosti v Evropi. Iz Lizbone je Schröder odpotoval na uradni obisk v Španijo.

WASHINGTON. — Ameriški tisk piše, da je de Gaulle dobil zaveznika v svojem uporništvu proti NATO, in sicer v predsedniku portugalske vlade Salazarja, ki neče obnoviti sporazumov o ameriških pomorskih in letalskih oporiščih na Azorih. Salazar je namreč prav tako mnenja, da je atlantska zveza zastorela, toda Portugalska je tudi sicer imela mnoga nesoglasja z NATO.

Mnenje drugih

Mnogo hrupa za nič
= za mladje 6

Se nekaj misli k Bistrim? Mislim o Kulni-
vih mislih v našem tedniku-Kroniki, štev. 12,
24. marca 1966.

Feliks J. Bister mi očita celo vrsto pogravitnih grehov, zlasti ga boli, da se zavzemam »kar dvajsetkrat za največjim spoštovanjem« za prof. Messnerja, oz. da se skladam z njegovim mnenjem v stvarih: mladje, kostanek ipd. Jaz očitam Bistru kar na začetku, da se materinega jezika premalo uči in mu je Slovenski pravopis — čisto v stilu mladjevecev — deseta briga, kajti sicer bi moral razumeti moje očitke »grešili smo na materini besedi« in tudi ne bi zapisal »... da se vsaj on sam že ukvarja z od njega samega nakazano problematiko« itd. itd.

Odgovarjam mu zelo neakademsko: boro kostanek je po vsem videzu hotel, da bi se na Koroškem končno o njem dovolj govorilo, zato je izdal »črtice mimogrede«. Profesor Messner mu je s svojo oceno napravil to uslugo. Ali nehalno slepomištili Naj vendar zapišejo kostanek, prunč, dr. vospornik, bister in še kdo, ki zaprisega na »črtice mimogrede«, kako naj jih človek gleda, poslušaj in užival! Hic Rhodus — hic salta! Jaz pravim, kajpada čisto kmečko, neakademsko, da je kostanekova literatura tista možnost, ki je dognana do nemožnosti, bluf, igračkane, beg od pomembne življenjske stvarnosti, nekritičen uvoz problematičnih literarnih novotarij, poza, opičje posnemanje in pretiravanje, afektacija najhujše mere, ki je kaj kmalu utrudila že mnogo afektatorjev, laž z zelo zapleteno apologetiko, ki je lažem zmeraj življenjsko potrebna. Meni se zdi, da to ni literatura, temveč ekovnanje, literatovanje. To je trapasta igra z besedami (ali vsaj žalostna igra z besedami, glej Slovenski vestnik, štev. 11, 18. marca 1966). In če kdo »akademsko« zagovarja take neumnosti s silno kulturnimi izrazi »sinestezija«, »sinoptika« ipd., naj mi ne zameri, če se ne maram več šteti k »akademikom«! Ali o tem več kaj poznej.

Naj odgovorim najprej na poglavitne očitke:

1. V Škocijanu je bilo tako: silno rad bi bil vprašal »pisatelja« kostaneka, kako naj užijem njegove »črtice mimogrede«, pa je mož, ko bi jih bil moral brati, na vsem lepem zginit bil kot kajra — zborovavci pa smo ostali sami. Neka dijakinja je nato prebrala dve njegovih mimogrede črtic, ljudstvo je spravevalo, kaj naj pomenijo, pisatelja pa nikjer, da bi jim bil razložil, kako je treba takšno literaturo uživati. Skratka — spricho klobasanja v tej situaciji brez »pisatelja« mi je zmanjkalo besed. Zato nisem že tam, v Škocijanu, kril (budodca?) prof. Messnerja.

2. Moja »vera« Bistra prav nič ne briga. Nisem evangelist. Kot »akademik« in »cand. phil.« pa bi moral vedeti, da je vera državljanska po avstrijskem ustavnem zakonu nedotakljiva. Naj se torej v bodoče tudi on ne spotika obnjo.

3. Da je prof. Messner »inteligenten in literarno razgledan«, trdim v svojem članku s Prunčevimi besedami in se z njimi — vsaj kar zadeva bujno polemiko o kostanekovščini (tako imenuje prof. Messner jezik te sorte) — iz srca rad skladam. Da je prof. Messner »docela sposoben, da se brani brez pomoči«, je medtem že dokazal v Slovenskem vestniku, štev. 11, 18. marca 1966.

4. Da »se hočem prikupiti človeku, ki bo že jutri moj kolega v profesorjem zboru gimnazije«, ni samo zlobno akademsko cikanje, temveč je predvsem neumno. Kaj je prof. Messner direktor ali inšpektor ali še kaj višjega, meni potrebne? (Kot tovariš v zboru se ga pa — da so mi le grški in latinski bogovi pri izpitih naklonjeni! — prav gotovo veselimo.) Take besede so umazano zaplotne, bistrousko akademske.

5. Da »suvereno predpisujem« koroškimi pisateljem teme in da pričakujem končno od njih razprave o raznih problemih, sem ga menda res polomil. Stvar je ta: imenujejo se pisatelje, pa sem pomislil, kaj če bi nam napisali kak pameten roman o številnih problemih, ki nas koroške Slovence tarejo. Če sem jih precejeval, naj mi tega za božjo voljo ne zamerijo!

6. Bister upa, »da nimam še več neakademskih izrazov na razpolago«.

Že prejšnji teden smo pisali o tem, da bo »Slovenski vestnik« letošnji junija obhajal svoj 20-letni jubilej. Na kratko smo tudi povedali, da hočemo ta dogodek primerno proslaviti, in sicer s tem, da bomo z združenimi močmi širili krog naročnikov in tako jubilejnemu listu kot darilo za njegovo dvajsetletnico poklonili čim večje število novih bralcev in prijateljev. Danes objavljamo razpis ustreznega nagradnega tekmovanja, s katerim se obračamo do vseh, ki jim je pri srцу uspeh in razvoj slovenskega tiska na Koroškem.

Ni treba na dolgo in široko govoriti o vlogi in pomenu tiskane besede; brez nje bi bili še danes na ravni neomikanega in nekulturnega ljudstva. Posebno važen pa je tisk nedvomno v življenju narodne manjšine, ki se mora poleg prizadevanja za splošno prosvetljenje boriti tudi še za svoj obstanek, za svoje demokratične pravice ter za svojo enakopravnost na narodno-političnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem področju.

»Slovenski vestnik« je v dvajsetih letih svojega izhajanja vedno stremel za tem, da svojo vlogo in odgovorno nalogo izpolnjuje pogumno in dosledno ter tudi danes kot glasilo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem stoji v prvih vrstah boja za narodne težnje koroških Slovencev. Ravno zaradi tega pa je list skupna zadeva nas vseh; vsi smo dolžni, da ga podpiramo, ga širimo in pri njem sodelujemo, kajti — čim širši bo krog sodelavcev, čim večje bo število bralcev, tem uspešnejše bo delo, ki ga bo opravljal v našo skupno korist.

Zavedajmo se tega zlasti v prihodnjih tednih, ko bomo s tekmovanjem za pridobivanje novih naročnikov slavili dvajsetletni jubilej

»Slovenskega vestnika« in v skupni akciji manifestirali našo povezanost z listom!

Kakor je razvidno iz razpisa, pri tekmovanju lahko vsak sodeluje. Pozanimajmo se pri sosedih in

Nagradno tekmovanje

ZA PRIDOBIVANJE NOVIH NAROČNIKOV

V počastitev dvajsetletnice izhajanja »Slovenskega vestnika« razpisujeta uredništvo in uprava nagradno tekmovanje za pridobivanje novih naročnikov.

Tekmovanje traja od 1. aprila do 30. junija 1966 in pri njem lahko vsakdo sodeluje.

Za tiste, ki bodo sodelovali pri tekmovanju, so razpisane naslednje nagrade:

1. POSEBNO NAGRADO (14-dnevno brezplačno bivanje na morju za dve osebi) prejme tisti, ki bo pridobil največ novih naročnikov.

2. DESET GLAVNIH NAGRAD (magnetofon in frak s posnetki slovenskih pevskih zborov, gramofon s ploščami, radijski sprejemnik-transistor, fotoaparati, knjižne zbirke itd.) bo razdeljenih z žrebanjem, pri katerem bo vsak tolikokrat udeležen, kolikor novih naročnikov bo pridobil.

3. KNJIŽNO NAGRADO prejme vsak ne glede na število pridobljenih novih naročnikov z izjemo tistih, ki bodo dobili zgoraj navedene nagrade.

4. JUBILEJNO DARILO (brezplačno prejetanje »Slovenskega vestnika« od dneva naročitve pa do 30. junija 1966) dobi vsak novi naročnik.

Kot nov naročnik v smislu tega tekmovanja velja vsak, ki bo »Slovenski vestnik« v času tekmovanja naročil ali sam ali preko druge osebe ter najkasneje do 30. junija 1966 poravnal naročnino vsaj za eno leto (60 šilingov).

MED NOVIMI KNJIGAMI:

Filibert Benedetič: RAZPOKE

Pesniška zbirka primorskega pesnika

Pri Založništvu tržiškega tiska v Trstu je pred kratkim izšla pesniška zbirka »Razpoke«, katere avtor je mladi primorski pesnik Filibert Benedetič. Po obsegu in opremi bi lahko rekli, da je prej skromna kot razkošna, zato pa je toliko bogatejša po vsebini, v kateri spregovori srce pesnika, rojenega na tistem kosu slovenske zemlje, ki je dala tudi Gregorčiča in Kosovela.

Benedetičeva pesem je moderna, ne da bi bila modernistična, predvsem pa je aktualna, nastala iz trenutnega občutka, kajti pesnik stoji sredi življenja, ki mu povsod in ob vsakem času posreduje navdih za njegovo pesniško izpoved. Zato se njegovo umetniško oblikovanje tudi ne omejuje na določeno področje, marveč je široko in vsestransko. Kot tako daleč presega ozki nacionalni okvir ter se širi v evropske in svetovne daljave, kljub temu pa ne zamenjaja tiste osnovne prvine, iz katere črpa svojo moč, namreč dejstvo, da izhaja pesnik iz narodne skupine, ki živi izven meja matičnega naroda.

Tako tudi pri Benedetiču opazimo tisto izredno občutljivost, ki je značilna za vse manjšine in njihove pripadnike: močno izoblikovan posluš za krivico — pa naj se godi komurkoli — ki rodi obsodbo in odpor. Njegova pesem lahko prepeva o ljubezni, o pomladi, in sanja o sreči, toda vmes se obuja spomin na neuslišane želje in bridke izkušnje, oglašja se zavest, da življenje nima le sončnih strani. In ob tej zavesti se tudi ožnost spremeni v protest, v gorečo obsodbo vsega, kar nasprotuje, da bi se svet revščine, krivic in atomske bombe spremenil v »vrt,

kakor ga imajo radi otroci, vsi dobri in srečni otroci«.

Sicer moramo priznati, da je kulturno-umetniško udejstvovanje med Slovenci v Italiji, čeprav kot mi živijo v zamejstvu, mnogo bolj živahno, bogato in pestro, toda tudi na njihovi literarni njeni verjetno le redko kdaj poženejo cvetovi, kot je zbirka Benedetičevih pesmi.

Koroška grafika v Deželni galeriji

Deželna galerija v Celovcu je spet pripravila razstavo domačih koroških umetnikov, ki bi jo lahko imenovali neke vrste »nadaljevanje« januarske razstave: takrat je predstavila starejšo generacijo koroških slikarjev, medtem ko je tokrat prikazana grafika mlajših, saj so vsa razstavljena dela nastala v zadnjih 15 letih. Kljub tej razmerno kratki časovni dobi pa nudi razstava zanimiv in pester pregled razvoja umetnosti, saj sega njen okvir od ekspresionizma mimo surrealizma in brezpredmetne umetnosti do novih figurativnih elementov v tako imenovani »Pop-Art«.

Razstava obsega 30 grafik od skupno 14 umetnikov (da so med njimi zastopane kar štiri ženske, je vsekakor zanimiv pojav), in sicer so predstavljeni: Arnulf Rainer, Maria Lassnig, Siegfried Tragatschnig, Reinhilde Kaufmann, Hans Bischoffshausen, Hans Staudacher, Luwal (Lutz Wallner), Margarethe Kraus-Herzele, Günther Kraus, Franz Schneeweiss, Heinz Goll,

znancih, približajmo »Slovenski vestnik« tudi tistim slovenskim družinam, ki ga doslej še nimajo naročenega. Z vsakim novim naročnikom se bo povečala naša družina bralcev, narasel bo pomen in vpliv lista, ki nam mora biti vsem srčna zadeva. Hkrati pa si bomo s tem pridobili tudi pravico, da bomo upoštevali pri razdelitvi lepih nagrad, katere sta uprava in uredništvo pripravila za vse tiste, ki bodo sodelovali pri nagradnem tekmovanju. Že nagrade same so dovolj dragocene, da se izplača malo truda; še več pa bo vredna zavest, da smo sodelovali pri akciji, ki služi naši skupni stvari.

Da bi pridobivanje novih naročnikov olajšali, prilagamo današnji številki nekaj naročilnic ter položnic za vplačilo naročnine. Vsaka taka naročilnica, izpolnjena in podpisana od novega naročnika, ki najkasneje do 30. junija 1966 poravnal naročnino vsaj za eno leto (60 šilingov), daje pravico do dveh nagrad: tisti, ki je novega naročnika pridobil, bo udeležen pri razdelitvi razpisanih nagrad, novi naročnik pa bo »Slovenski vestnik« prejemal brezplačno od dneva naročila do 30. junija 1966. Čim več novih naročnikov pa bo kdo pridobil, toliko več izgledov bo seveda imel tudi pri žrebanju glavnih nagrad.

Izkoristimo prihodnje tedne in se brez izjeme vključimo v nagradno tekmovanje, ki traja od 1. aprila do 30. junija 1966. S tem bomo koristili sebi in skupnosti, predvsem pa bomo pomagali večati pomen in širiti vpliv »Slovenskega vestnika«, ki že dvajset let stoji na braniku resnice in pravice. Združimo naše sile pod skupnim geslom: »Vsak naročnik pridobi novega naročnika!«

Kulturne drobtine

● Trije jugoslovanski umetniki, ki smo jih videli tudi v celovški »Galeriji 61«, namreč slikarja Janex Bernik in Edo Murič ter kipar Dušan Džamonja, trenutno razstavljajo v Kölnu. Oba slikarja sodelujeta na razstavi z več olji, kipar pa razstavlja 14 skulptur v lesu in kovini. V Kölnu bo razstava odprta do 19. aprila, nato pa jo bodo prenesli v Basel.

● Amerika in Sovjetska zveza bosta skupno izdelali film o življenju in delu slavnega ruskega skladatelja Čajkovskega. Film bo v celoti posnet v Sovjetski zvezi, tudi naslovno vlogo bo igral sovjetski igralec, medtem ko bodo za ostale vloge pridobili mednarodne umetnike. Poleg tega bosta v filmu sodelovala moskovski simfonični orkester in balet Bolšoj teatra. Sovjetska zveza bo film širila v vrhodnih deželah, ameriška filmska družba »Warner Brothers« pa v ostalem svetu. Proračun za film znaša osem milijonov dolarjev.

● V francoskem univerzitetnem mestu Poitiers je bila ob dnevu evropskega prijateljstva in 20-letnici organizacije »Alliance Française« posebna prireditev, na kateri so sodelovali tamkajšnji študentje iz 16 držav. Posebno so naglasili bratsko povezavo Poitiersa z Ljubljano, nemikim mestom Marburg/Lahn in nizozemskim Nimegom.

● Letos bodo v Makedoniji proslavili 1050-letnico smrti uglednega slovenskega in makedonskega prosvetitelja Klimenta Ohridskega. Orednje slovesnosti, ki bodo imele splošno jugoslovanski pomen in ki jih pripravlja poseben odbor, v katerem je 40 uglednih predstavnikov kulturnega in javnega življenja iz vse države, bodo od 10. do 12. septembra v Skopju.

Ljubljanska opera

bo spet gostovala v Celovcu

V okviru tradicionalne kulturne izmenjave med Koroškimi in Slovenijo bo tudi letos prišlo do medsebojnih obiskov gledaliških ansamblov obeh sosednih dežel.

Opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane bo v Celovcu gostovala v soboto 7. maja in bo zvečer uprizorila v Mestnem gledališču balet »Nina« slovenskega skladatelja in dirigenta Danila Švare. V razliko od prejšnjih let bodo imeli ljubljanski umetniki tokrat v Celovcu le eno predstavo, zato že zdaj priporočamo, da si interesi pravočasno zagotovijo vstopnice.

Še prej, namreč 23. aprila, pa bo ansambel celovškega gledališča gostoval v Ljubljani, kjer bo uprizoril opero »Vesele ženske windsorske«.

V tej točki ga moram na njegovo žalost hudo razočarati. Pa še koliko jih imam! (Tudi zdaj, ko sem napisal že drugi članek.) Same neakademskel! Jaz sem kmečki sin iz Želuc pri Bilčovsu in tak ostanem. Da kar naravnost povem: gabi se mi vse tisto sprenevanje, do grla sem sit vseh tistih smešnih, klavrnih poz, češ mi smo nekaj boljšega, mi smo cvet narodov, njegova »dika« in kaj še vse. V tem pogledu mi imponirajo (z rizikom, da mi bo očital Bister krivo vero) Jugoslavlani in Rusi, ki pravijo »akademik« tistemu znanstveniku ali umetniku, ki je dosegel svoj razvojni vrh, postal član Akademije znanosti in umetnosti. Mi pa smo navadni študentje in nič več! Ta bolj priden in vester, drugi manj. Starši še zmeraj skrbijo za nas! Mi nismo nič boljši od tistih, ki se potijo na

naši zemlji, ki delajo v tovarnah. Napuh v naših »akademskih« vrstah je najhujša bolezen, verbalizem pa druga, nič manj usodna. (Tako sodijo o nas resni rojaki na Koroškem, od duhovnikov, učiteljev do kmetov.) Kako bi mogel drugače tak študent, ki je komaj povohal študij na univerzi, zapisati v resnem kulturno-političnem časopisu »Ich als Historiker«? Ali pa — čemu naj služi takšno povečevanje samega sebe, kot je faksimile »iz arhiva mladje« na strani 11 6. številke? Otroče! Megalomani! Napuh je botroval že prvi številki »mladja«, kjer smo se potitularili — komaj smo odprli keljune — čisto zares s »pesniki« in »pisatelji«. To je bilo od vsega začetka gnilo v mladjevskega početju, ali pa nam je šlo morda res samo za slavoohlepnost in lastno hvalot! Potem je bolje, da nas

vrag pocitra. Ta pot ne pelje nazaj k Slovincem na Koroškem. Ne visokih gospodov, ne doktorjev, ne akademikov ne potrebuje naš narod, pač pa navadnih kulturnih DELAVCEV, povezanih z narodom v tej ali drugi obliki, delavcev, ki bodo vsak v svojem poklicu in po svojih dejanskih zmožnostih temu narodu v oporo, kakor nas uči zmeraj spet ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu dr. Joško Tischler. (Tudi njega imenujem z največjim spoštovanjem!) Vse drugo so prazne besede.

Skoraj se mi zdi škoda časa, ki sem ga zabil s tem člankom, saj je čas zlato (posebno za študenta), vendar tudi jaz »menim« (Bister »sma-trat«!), da je potrebno odpreti nekaj novih perspektiv, da pridemo do boljšega razumevanja obravnavane situacije.

Miško Kulnik

Občni zbor SPD „Bisernica“ v Celovcu

V četrtek minulega tedna so se društveniki „Bisernice“ v Celovcu zbrali k svojemu občnemu zboru. Zbralo se jih je lepo število in z zadovoljstvom so ugotavljali, da so postale njihove prireditve priljubljeno zbirališče celovških Slovencev, ki iščejo razvedrila, družabnosti in prostega prosvetnega osveščanja v domačem krogu in domači besedi.

Odborovo poročilo, ki je zadnji dve leti deloval pod predsedstvom krojaškega mojstra Janeza Weis-

sa, je pokazalo, da je bilo v tem času društveno delo osredotočeno na poltopisna in druga predavanja, na srečanje z domačimi pesniki in pisatelji Milko Hartmannovo, Valentinom Polanškom in Valentinom Justom ter na snovanje in vaje društvenega pevskega zbora. Predavanja so imeli Janez Bole iz Ljubljane (2000 km v sliki, besedi in pesmi po Jugoslaviji), trgovec Niko Karner (Plitvička jezera in Kanarijski otoki), prof. Janko Messner (Vloga Janežičevega glasnika za nadaljnji kulturni in politični razvoj slovenskega naroda) in prof. dipl. trg. Hans Lechner (Turistične zanimivosti in življenje v Španiji in na Portugalskem). Predavanje Janke Boleta je „Bisernica“ posredovala tudi prosvetnim društvom v Pliberku in v Bilčovsu ter društvu „Naturfreunde“ v Borovljah.

Vsa ta predavanja so bila deležna naraščajočega zanimanja, udeležilo se jih je do 80 celovških Slovencev. Pokazala so, da je za lovrstno prosvetno dejavnost med celovškimi Slovenci toliko zanimanja, da bi mu bilo — kakor je dejal tajnik društva Blaž Singer — mogoče zadostiti le v okviru ustre-

ne programa predavanj pri SPZ in če bi se vabilom k sodelovanju naša inteligenca v večji meri odzivala, kot se je doslej. Posebno pevski zbor si želi, da bi pridobil več pevcev, da bi lažje nastopal na društvenih prireditvah.

Pri volitvah odbora je občni zbor izpopolnil dosednji odbor, iz katerega se je medtem nekaj članov iz Celovca odselilo.

OBČNI ZBOR SPD „BILKA“ V BILČOVSU:

Bogata žetev vztrajnega prosvetnega dela

Minulo nedeljo so se Bilčovščani zbrali k občnem zboru svojega prosvetnega društva „Bilka“. Občnega zbora se je udeležilo izredno lepo število članov in prijateljev društva. Društveni pevski zbor je bil z malimi izjemami polnoštevilno zastopan. Tudi društveni instrumentalni kvintet se je odzval povabilu, čeprav še dva člana služila svoj vojaški rok. Slovensko prosvetno zvezo je zastopal tajnik Andrej Kokoč.

Občni zbor je začel društveni mesečni pevski zbor, ki je zborovalce brž spravil v primerno prosvetno razpoloženje, nakar je predsednik Peter Siter po pozdravu udeležencev prišel z njegovim dnevnim redom. Poročilo društvenega odbora je podal tajnik Tomi Lesjak. Iz poročila je bilo razvidno, da je društvo od zadnjega občnega zbora, ki

je bil septembra 1963, imelo 12 sej društvenega odbora, 13 samostojnih odrskih prireditev, štirikrat pa so se Bilčovščani udeležili raznih turnej in pri njih sodelovali. Društvo je iz svojega priredilo dva izleta, v gosteh pa je imelo prosvetno društvo s Hrušice nad Jesenicami, prosvetno društvo Tržič, farno mladino iz St. Janža v Rožu in Oder mladje. Pred kratkim pa je priredilo za svoj pevski zbor poseben pevski tečaj.

Pridno je delovala tudi društvena otroška skupina, ki je imela doma tri odrske predstave, ki je z igrjo »Rdeča kapica« gostovala v Hrušici ter napravila izlet na Gorenjsko, kjer je obiskala Bled, Prešernov rojstni kraj Vrbo, grobišča talcev v Begunjah ter Kranj in Tržič. Vse to — združeno — kaže, da je imela »Bilka« v dveh in pol letih skupno 36 prireditev za prosvetljanje in razvedrilo bilčovškega prebivalstva.

Da je tako število zahtevalo veliko priprav in še več vaj, ve vsak, ki pozna težave, preden je prireditev zrela za oder. Pevski zbor in igralna skupina sta imela skoraj vsak teden svoje vaje, zgodilo pa se je tudi, da je prišlo na teden tudi do več vaj. Poleg zbora, pevovodje Valentin Kapusa in igralne skupine pa zaslužita tudi otroška skupina in instrumentalni kvintet vse priznanje, ki ga jim je poleg iskrene zahvale za opravljeno delo izrekel občni zbor.

Gospodarsko stran društvenega dela je pokazalo blagajniško poročilo. Iz poročila, ki ga je podal blagajnik Jože Boštijančič, je bilo razvidno, da je odbor skrbno gospodaril. Dohodkov, ki jih je imel iz članarine in društvenih prireditev ni razpikal, marveč jih je skrbno hranil za nadaljnje prosvetne namene. Za popravilo farne cerkve je društvo darovalo 2700 šilingov, 500 šilingov je prispevalo za popravilo škode pri lanskem poplavih, nadaljnjih 500 šilingov pa za visokoškolski dom Korotan na Dunaju. Vse obilno delo pa je društvo opravilo brez kakršnega koli prispevka z druge strani.

Ko je občni zbor odobril poročila in dal odboru zasluženost razrešnico s pohvalo, ga je spet potrdil v njegovi funkciji z željo, da bi tudi v prihodnje tako uspešno deloval kot je doslej. Tej želji se je pridružil tudi tajnik SPZ, ki je v svojem nagovoru orisal bodoče delo in načrte naše osrednje kulturne organizacije.

Deželne ceste so se zboljšale

Deželna vlada posveča iz leta v leto večjo pozornost zboljšanju deželnih cest. V njenem proračunu 1956 je bilo v te namene na razpolago 20 milijonov šilingov, lani pa 90,3 milijona šilingov. Za letos je za zboljšanje deželnih cest predvidenih 112,3 milijona šilingov.

S temi sredstvi je bilo v zadnjih desetih letih zboljšanih in asfaltiranih 24 deželnih cest, medtem ko so nadaljnjih 9 deželnih cest delno asfaltirali. Sedaj je v delu izgradnja nadaljnjih 4 cest. V zadnjih 10 letih so bili zgrajeni 4 novi mostovi, pri vrsti drugih mostov na deželnih cestah pa je bila povečana njihova nosilnost.

Slovensko prosvetno društvo „Jepa“ v Ločah nad Baškim jezerom

V a b i l o na uprizoritev igre

Miklova Zala

v dramatisaciji Frana Žižka

ki jo priredi Prosvetno društvo „Lojze Košak“ iz Kostanjevice na Krki v kulturnem domu v Ločah nad Baškim jezerom

- v soboto 23. aprila 1966 ob 20. uri
- v nedeljo 24. aprila 1966 ob 14.30 uri

Sodeluje 72 oseb — Režija: Lado Smrekar

JUTRI IN V NEDELJO V CELOVŠKI MESTNI HALI:

Tretji jahalni turnir

Jutri in v nedeljo se bodo v mestni hali na gospodarskem razstavišču v Celovcu v tretjič pomerili znameniti jezdec Avstrije v jahalnih skokih. Za to lepo prireditev se je prijavilo nad 50 jezdecov s 60 konji. Med njimi so prvaki v jahanju kot so Funder, Holländer, Koreska, Rainer, Schindler, Wewalka in drugi.

Pričetek turnirja bo vsakikrat ob sedmih zvečer. V soboto bo lovsko skakanje v razredih A, L in M, v nedeljo pa v razredih L, M in S. Vstopnice so na razpolago po enofini ceni in sicer sedeži po 33, stoječa pa po 16,50 šilingov.

Častna izjava

Jaz, Maria Huhss, izjavljam, da se je Ludwig Maile v letih 1935—1937, ko je bil zaposlen na mojem posestvu, najbolje vedel in da so vse govorice o nenaravnih dejanjih, ki se razširjajo, brez vsake osnove in zlagane. Jaz ne bi imela nobenega vzroka, da bi imenovanemu očitala nečastnega zadržanja. Maria Huhss Rute II. 6 Borovlje

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

BRDO. — Občinski svet je odobril letni račun za leto 1965. Dohodkom občine v višini 2 milijona 85.000 šilingov stojijo v letnem računu izdatki v višini 1 milijona 895.000 šilingov nasproti. S tem znaša blagajniški višek 190 tisoč šilingov. Občina je lani med drugim izdala 250.000 šilingov za šolstvo, 250.000 šilingov za pota, 120.000 za skrbstvo, 65.000 za ureditev hudournikov, 60.000 za kmetijstvo in 37.000 za gasilstvo.

BEKŠTANJ. — Na seji, kjer je občinski svet potrdil letni račun za 1965 v višini 18 milijonov šilingov, je sklenil, da bo prevzela občina jamstvo za AIK za gradnjo ceste v Tehanče in da bo kupila gasilski voz za požarno brambo v Bačah. Istočasno je občinski svet sklenil, da bo tekom leta občina asfaltirala nadaljnja občinska pota.

BOROVLEJE. — Borovelskega podžupana Hansa Richterja, ki je utonil, ko je 4. septembra 1965 deroča Drava zrušila Humperški most, so po sedmih mesecih v četrtek minulega tedna našli na severni obali Kazaškega jezera pod Velikovecem. Ob veliki udeležbi žalnih gostov so ga v soboto pokopali na borovelsko pokopališče.

VELIKOVEC. — Na zborovanju združenja lovcev gojitvenega krožka Velikovec so poročali, da so v njegovem območju odstrelili 224 srn, 160 zajcev, 87 lisic, 170 fazanov 110 divjih rac in 1 divjega prašiča. V cestnem prometu je bilo lani povoženih 69 srn.

ŽELEZNA KAPLA. — V tukajšnjem gojitvenem krožku so lovci lani odstrelili 9 jelenov, 108 srn, 37 gamsov, 91 lisic, 38 zajcev in 1 medveda.

KOLENDAR

Petek, 1. april: Hugo
Sobota, 2. april: Frančišek
Nedelja, 3. april: Črna nedelja
Ponedeljek, 4. april: Izidor
Torek, 5. april: Vincencij
Sreda, 6. april: Sikst P.
Četrtek, 7. april: Vel. četrtek

DELEGACIJA ZVEZE SLOVENSkih ŽENA V KRANJU

Štiričlanska delegacija Zveze slovenskih žena pod vodstvom predsednice Milene Gröblacherjeve je na povabilo obiskala organizacijo žena v Kranju. Ob priložnosti obiska so v soboto in v nedeljo ogledale tovarno obutve Planika, mestni otroški vrtec ter letališče Brnik. Ob tej priložnosti so izmenjale medsebojne izkušnje in poglobile obstoječe prijateljske vezi.

SPD EDINOST V PLIBERKU:

S slovensko knjigo do človeka

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku je imelo zadnja leta pod svojim iniciativnim predsednikom Lovrom Potočnikom že vrsto lepih prosvetnih prireditev. V to vrsto je zadnjo nedeljo pridružil novo prireditev, ki je lahko zgled drugim prosvetnim društvom. V sodelovanju s knjigarno „Naša knjiga“ v Celovcu in s knjigarno celovške Mohorjeve

družbe je po lanskem uspelem poskusu priredilo razstavo slovenskih knjig in jo povezovalo z govorom prof. Janka Messnerja s slovenske gimnazije v Celovcu o knjigi in njenem pomenu, tajnik SPZ Andrej Kokoč pa je navrh predvajal film o Ivanu Cankarju.

Večkrat slišimo, da ima današnji rod za knjigo le malo zanimanja, da so njegovo ljubezen do lepega branja otopili tok časa, napeto gospodarsko življenje, kino, radio, televizija, glasbene skrinje itd. Take in podobne trditve na splošno ne držijo. Primer pliberške razstave slovenskih knjig jih izpodbija. Razstava je bila namreč ves čas, od osmih zjutraj do štirih popoldne deležna razveseljivega števila obiskovalcev, ki so z zanimanjem pregledovali bogati in okusno pri-

pravljeni izbor knjig, ki ga je uredil dr. Pavle Apovnik. Lepa vrsta se jih je vpisala v seznam naročnikov knjig, ki jih je izbrala, da poveča domačo knjižnico. Govor prof. Messnerja pa je poslušala do zadnjega polna Breznikova dvorana.

Pliberški primer kaže, da je za slovensko knjigo med našim ljudstvom toliko zanimanja, kolikor jo znajo prosvetna društva človeku približati in posredovati. Želeli bi bilo, da bi pliberško spoznanje in zgled nalefela na plodna tla tudi po drugih prosvetnih društvih. Ta način širjenja slovenske knjige in lepega branja je pripraven da prevzame vlogo, ki so jo pred desetletji igrala društvene knjižnice, katerih izbor je vendar medtem že dokaj zastarel.

OBČINSKI SVET SELE:

Povečati skrb za razvoj turizma

Na svoji seji 18. marca je občinski svet občine Sele pod predsedstvom župana Hermana Velika pregledal občinski letni račun za leto 1965 in razpravljal o občinskem regionalnem načrtu. Letni račun je pokazal, da je imela občina lani 747 tisoč 309,22 šilingov dohodkov, izdatki pa so znašali 666.538,59 šilingov. Del viška 80.770,63 šilingov je bil ustvarjen s skrbnim gospodarstvom občine. Občinski svet je letni račun odobril.

Občina Železna Kapla-Bela gradi 40 NOVIH STANOVANJ

Pred kratkim je občinski svet občine Železna Kapla-Bela pod predsedstvom župana, dož. posl. Lubasa odobril letni račun za leto 1965. Letni račun je izkazoval 6 milijonov 193.619 šilingov dohodkov in 6.191.195 šilingov izdatkov. V občinski blagajni je torej ostalo 2423 šilingov.

Na isti seji je bil odobren tudi novi občinski poslovnik. S sredstvi za obnovo stanovanj bo občina pričela graditi 40 nadaljnjih novih stanovanj. Občinsko kopališče na Kompoševi ravni bo v kratkem zgotovljeno. Za upravnika kopališča je bil imenovan občinski tajnik Pavel Kurnik.

Kakor je poročal predsednik odbora za kultura, šolski upravitelj Valentin Polanšek, ima občina letos spet pripravljen obsežen kulturni program. V nadaljnjem poteku seje se je tudi ta občinski svet izrekel proti zaščiti medveda.

Msgr. Valentin Podgorcu

ZA DESETLETNICO SMRTI

Pred 10 leti, 29. marca 1956 je v celovškem sanatoriju v 90. letu starosti umrl prelat msgr. Valentin Podgorcu. Z njim je naše vrste zapustila osebnost njegove dobe, ki je našemu narodnemu življenju vtisnila neizbrisni pečat.

Z Valentinom Podgorcem nas je pred 10 leti zapustil mož, ki je nad 60 let stal sredi našega združenega življenja in ki se je z njemu svojstveno vnelo in trdovratnostjo boril za vnebovljanje njegovih načel. Zadržnost, dejavna pomoč bližnjemu, je poleg duhovniškega poklica izpolnjevala vse njegovo življenje, gospodarska trdnost in rast njegovega koroškega slovenskega ljudstva sta mu bila do zadnjega srčna zadeva.

Že leta 1895 je kmečki sin od Sv. Neže pri Velikovecu vstopil v odbor celovške branilnice in posojilnice in v njem do svoje smrti uveljavljal svoja gospodarska in socialna načela. Leta 1899 je ustanovil Gospodarsko zadrugo v Sinči vasi, prvo kmečko blagovno zadrugo v sedanjih mejah Avstrije, zgradil tam mogočno skladišče in to zadrugo vodil vse v leta po prvi svetovni vojni. Leta 1921 je osnoval v St. Petru na Vašinjah zadrugo najemnikov, ki se je pod njegovim predsedstvom borila za pravice Helldorfovih najemnikov.

Ko so bile leta 1920 naše zadruge z mejo odrgane od svojih združb central, je msgr. Podgorcu že v prvih tednih leta 1921 dal pobudo za ustanovitev lastne združne centralne slovenskih zadrug na Koroškem. V njenem ožjem vodstvu je ostal do leta 1933, pozneje pa je bil član in predsednik njenega nadzornega odbora do leta 1938, ko mu je celovški škof prepovedal izpolnjevanje teh poslov.

Ko se ga v teh dneh spominjamo, se ga spominjamo kot človeka in duhovnika, ki je stal vse svoje življenje sredi med svojim ljudstvom in poznal njegove skrbi, ga učil in spodbujal in nanosil toliko trdnega gradiva za stavbo naše samopomoči, za naše združništvo, kot doslej nihče.

ZANIMIVOSTI

● Sipa ima od vseh primitivnih živali najboljši spomin. Prof. J. Z. Young z londonske univerze pa je ugotovil, da dela njen spomin z dvojno „vknjižbo“. Če sipa ujame školjko, ji pride spomin o videzu školjke iz enega dela možganov, spomin o tem, kako naj jo prime, pa iz drugega. Pri svojih preizkusih je Young opazil, da posebne celice ohranijo spomin na dolžino predmeta, druge pa na širino. Izkušnje, ki jih je sipa dobila z eno lovko, lahko kasneje po spominu prenese na vse lovke.

● Stari Rimljani so imeli prve velike vrtnarje za gojenje cvetja. Navade, da bi dali cvetje v vaze, pa še niso poznali. Vaze so bile same na sebi okras v sobah. Med pojedini so goste posipavali s cvetnim dehtjem. Po mnenju arheologinje Dore Jasmeški so bile najvažnejša oblika rimskega okrasnega cvetja girlande, ki so jih tudi darovali gostom, sicer pa obešali po sobah. Med pojedini so goste posipavali s cvetnim dehtjem. Središčne velikih vrtnarj so bili stari Pompeji in rodovna ravnica Kampanje. V okolici Pompejev so gojili predvsem vrtnice. Vrtnica je bila najljubša cvetlica pri spletnju girland, takoj za njo pa lilija in vijolica. Arheologinja domneva, da so imeli stari Rimljani ob vrtnarjih tudi uljnake in stiskalnice za rožno olje, iz česar so izdelovali parfume in maslino olja.

● Bužnani, primitivno ljudstvo v Afriki, pozna in uporablja 32 različnih strupov za puščice, ki jih pridobiva iz rastlin, kač, pajkov, škorpionov, hroščev itd. Strokovnjaki so ugotovili, da so ti strupi učinkoviti še po tridesetih letih: pri preizkusih v muzejih je bila vsaka četrt puščica še strupena.

● Freiburški medicinski strokovnjak za probleme sevanja dr. Ladner je odkril substanco, s katero je mogoče rešiti pse po sicer smrtni kolikni ravnogenskega obsevanja. Doslej so bila znana samo zdravila, ki oslabijo učinek ravnogenskega ali radioaktivnega sevanja. Za zdravljenje nesreč pa so bili neuporabni. Novi preparat pa vsebuje sestavino vitamina B-6. Medtem ko je 95 % psov, ki so jih obsevali s 400 rentgeni, poginilo, so preživele vse tivali, ki so jim nato vbrizgali sestavino omenjenega vitamina. Domnevajo, da substanca nima kakršnih škodljivih stranskih učinkov in da bi utegnila zdraviti posledice sevanja tudi pri ljudeh.

● Smrtnost zaradi raka ni večja kot je bila ob začetku stoletja, trdi berlinski medicinski statistik prof. Freudenberg. Primerjali so števila, ki zadevajo smrtnost zaradi raka v Prusiji, iz leta 1897 do 1899, kakor tudi števila v Rajhu iz leta 1933 s številkami v Zahodni Nemčiji iz leta 1950. Povedal je, da število ne gre enostavno primerjati in seštevati in da naraščanje smrtnosti zaradi te bolezni ne ustreza dejanskemu stanju. Dejansko stanje je treba izluščiti iz starejših statistik, v katerih je bila za vzrok smrti čisto navedena „starostna onemoglost“ tudi pri rakavih bolnikih, drugi pa dosežajo ljudje zdaj višjo starost kot prej in zlasti starejši umirajo za rakom. Raka torej danes ni več kot prej, spremenila se je le porazdelitev rakavih obolenj na različne organe telesa.

Koristne in škodljive solze

Dejstvo je, da ženske jokajo mnogo pogosteje in več od moških. Te ženske solze so za moške prava skrivnost, ker nikoli ne vedo, kaj jih lahko vse povzroči. Dovolj je, na primer, da se žena počuti samo, da ima vtis, da je nihče ne mara in že pridejo solze na njene oči. Dovolj je, da moški poviša glas nad svojo uslužbenko ali soprogo, pa že začne ta obupno jokati. Toda ista ženska bo hrabro prenesla izjavo zdravnika, da se mora podvreči hudi operaciji in ne bo zajokala. Spomnimo se primerov mladih partizanov, ki so se z izredno hrabrostjo upirale najhujšim nevarnostim brez solza.

Imamo tudi ženske, ki jokajo od prevelike sreče. Druge jokajo zato, ker imajo stanovanje na hrupnem kraju, tretje pa zato, ker je stanovanje preliho. So ženske, ki jih je sram solza in redkokdaj jokajo, čeprav pravijo zdravniki, da so solze blagoslov. Nekateri gredo celo tako daleč, da trdijo, da ženske tudi živijo zato dlje od moških, ker lahko jokajo. Najprej zato ker so solze idealen izhod za živčno napetost. Strupi, ki jih povzročajo napetost v organih, se odstranijo z jokanjem. Po joku je ženska dinamičnejša in pogumnejša v boju z življenjskimi težavami. Solze imajo tudi fiziološko reakcijo: odstranjujejo mikrobo, ker so aseptične. Razen tega šok, ki ga povzroča jok, aktivira kroženje krvi, kar koristi celotnemu organizmu.

Večina moških ne mara krize pred joku, ki se pogosto ponavlja. Bodiš da gre za otroka mater, ženo ali uslužbenko od dveh do osemdesetih let. „Pritisk s pomočjo solza“ je pogosto posledica, da so moški, ki čutijo krivdo zaradi joku, pogosto pripravljeni na številna popuščanja. Vendar pa se je treba varovati takšnega pogostnega joku, ker lahko z njim več izgubimo kot pa dobimo: ljubezen otrok in moža, spoštovanje predpostavljanih in kolegov.

Večina moških se nad ženskimi solzami nežno smehlja in svetuje ženi, naj se pomiri, vprašuje jo, kaj je vzrok solzam. Če

gre za resnično žalost zaradi izgube ljube ga bitja, je najbolje pustiti ženo, da se izjoče. Sicer pa poznajo jok kot orožje vse ženske, toda številne pozabljajo, da je to orožje z dvema ostrinama. Lahko jim koristi samo, če se morajo otresti malih in velikih skrbi, da bi lahko potem, ko so se dodobra izjokale, pogumneje ocenile položaj!

Na koncu naj navedemo besede nekega zdravnika, specialista za oči. Neka ženska ga je vprašala, kako vplivajo solze na oči. Zdravnik ji je z nasmehom odgovoril: „Nekaj solz polepša pogled, veliko solz pa ga naredi grdega.“

Italijani radi preklinjajo

V Italiji so izvedli nenavadno anketo: skušali so ugotoviti, koliko Italijani preklinjajo. Anketa je pokazala, da danes Italijani več preklinjajo kot leta 1938. Največji odstotek psov odpade na odrasle moške — 40 odstotkov, nato na mladeniče — 30 %, medtem ko na ženske odpade komaj 10 odstotkov.

Anketa je tudi ugotovila, da na italijanskem jugu več preklinjajo kot na severu. Največ preklinjanja je slišati na vlakih, avtobusih in sploh v prometnih sredstvih. Ugotovili so tudi, da se je stanje pri trgovcih popravilo, medtem ko se je ostotek preklinjevalcev med vojaški povečal. Statistika je ugotovila, da največ preklinjajo zidarji, njim pa sledijo mornarji, mehaniki, metalurgi, kmetje, knjigovodje, kolesarji, nogometaši in kinooperaterji. Najmanj preklinjajo hišniki in čuvarji.

Med italijanskimi pokrajinami je na prvem mestu Toscana, kjer preklinjajo več ali manj vsi, začenši z osmim letom starosti, sledijo pa ji Romagna, Sicilija, Ligurija in sploh ves italijanski jug.

Poslopje za vesoljske polete

Nekaj podatkov o graditvi največje stavbe našega časa

V Ameriški bazi za vesoljske polete Cape Kennedy dograjujejo največjo zgradbo na svetu. To bo hangar in montažna hala za največje ameriške rakete; daljni cilj te dejavnosti je pristanek človeka na Luni.

Poslopje zavzema površino 205,5 metra v dolžini in 153,4 metra v širini, visoko pa bo 160 m. Njegova prostornina bo 3,5 milijona kubičnih metrov. Keopsova piramida, ki je bila štiri tisočletja in pol največja zgradba na svetu, ima samo 2,7 milijona kubičnih metrov prostornine.

V tej zgradbi bodo montirali raketo Saturn-5, ki bo imela 45 ton težko vesoljsko ladjo Apollo, ladjo, ki naj bi s človeško posadko pristala na Luni.

Pri gradnji te velike hale so morali inženirji predvideti tudi več morebitnih neprijetnosti. Prostor, kjer grade montažno dvorano, je na področju, ki ga večkrat pustošijo orkani. Poslopje mora biti proti tem vetrovom zavarovano, kajti tako velika gmota bi bila za orkanski veter enako lahka kot navadna omara. Zato so temelje za halo postavili štirideset metrov globoko v živo skalno.

Dalje, topel in vlažen zrak bi se mogel zaradi zračnih tokov, ki bodo nastajali v hali, pod stropom zgostiti v oblake. Zato bodo v hali napravili klimatsko napravo, ki bi zadoščala za klimatiziranje tri tisoč enodružinskih hiš.

Največja zgradba na svetu bo po predračunih stala približno 750 milijonov dolarjev. Vse naprave bodo urejene leta 1966, tako da bodo mogli leta 1967 začeti poskusno izstreljevati raketo Saturn-5. Računajo, da bo ra-

keta s posadko, ki bo pristala na Luni, izstreljena leta 1970.

Ko bo Saturn-5 sestavljen, se bo za gledalce začela velika predstava. Raketo bo treba prepeljati iz montažne hale k pet kilometrov oddaljeni izstrelitveni rampi. To bo 6000 ton težko breme (2750 ton goriva bodo namreč napolnili šele kasneje). Pri tem prevozu bo 110 m visoka raketa stala pokonci. Za ta prevoz so že izdelali transporter, ki je še najbolj podoben velikanski mehanizirani želvi. Hitrost tega transporta: kilometer na uro. Počasi uvod v polet na Luno pa se spričo teže vendarle zdi nekaj popolnoma razumljivega.

Slepota za barve

Ameriški naravoslovec dr. George Wald je ugotovil, da sta eden ali dva odstotka moških slepih za barve, in sicer zlasti v tem smislu, da ne ločijo rdeče od zelene. Ta pojav je pri ženskah mnogo redkejši; v povprečju je med 5—10 tisoč ženskami samo po ena slepa za barve.

Takole pojasnjuje Wald to razliko: moški imajo samo enega, ženske pa dva kromosoma s kromosomi, občutljivimi na zeleno in rdečo barvilo. Slepota druge vrste se nanaša na modro barvo. Ta je mnogo redkejša, vendar številčno enako zastopana pri moških in ženskah.

Grkinje v legendi in resnici

Ko Atenci pravijo, da je Nafplion na Peloponezu kraj lepih Grkinj, po navadi mislijo na agavin cvet, boginjo Hero in mitologijo. Seveda te zgodbe ni treba jemati resno, zanimiva je le zaradi zgodovine.

Že davno je bila agava eliksir mladosti in večne lepote. Cvetela je vsako sedmo leto v parku mesta Nafpliona. Legenda pravi, da je boginja Hera vsako sedmo leto prihajala tja z Olimpa da bi z nežnim cvetom agave osvežila svojo mladost. Zeus je svojo pozornost posvečal le mladim in lepim boginjam.

V parku mesta Nafpliona še zdaj vsako sedmo leto cveti agava. Legendo pripovedujejo turističnim romarjem, lepo Grkinjo pa je treba poiskati v Atenah — podnevi ali ponoči in ob toplih dneh na ulicah in na plažah ali v tavernah metropole.

Atenke so predvsem lepo in okusno oblečene. To je del njihovega naravnega mika. Vse nosijo ozka krila in čevlje z zelo visokimi petami. Frizura — najpogostejše visoka — je brezhibno urejena.

Na ulicah Aten ni noben čudež, če srečamo — plavalas Grkinjo. V frizerskih salonih namreč vedno češče menjajo barvo temnih las v razne svetle odtenke zaradi spremembe in želje, da Atene v ničemer ne bi zaostajale za drugimi velikimi evropskimi mesti. Oči Aten so namreč uperjene v Pariz. Grška metropola sledi glavnemu mestu Francije in ga skoraj v vsem posnema.

Janez Svojnec:

5

Na to besedo je željno čakal. Pridobiti podnarednika je pomenilo zanj pol kupčije pri tihotapljenju. Čakaj, da se spomnim. Vsako dekle ni zale. Lepa že mora biti, da boš zadovoljen z njo... Nekaj malega bi rad prodal čež mejo. Saj skoraj ni vredno besedi. Malo je le nerodno. Meja je zastražena. Ne bi rad imel silnosti... Ti bi mi lahko pomagal... Ja, rekel si mi, naj bi ti pomagal. Dekle naj bo lepa, pošena in pridna. Zaprl je oči in položil prst na čelo. Pregibal je ustnice, nato pa vzkliknil: „Kata bo najboljša!“

„Kata?“

„Da, ona je to.“

„Kje je doma? Je mlada, lepa?“

„Brate moj, ta ti bo takoj zlezla v srce.“

Joco je za hip pozabil, da je podnarednik. Z dlanjo si je obrisal čelo in si pogladil temne lase pod kapo. Pljunil je v kolovoz, pobral slamico in že stisnil Vinku roko. „Ti ji boš rekel besedo zame, jaz ti bom pomagal kje drugje. Hočeš?“

„Kata služi pri nas in moja beseda pri njej zaleže. Na, to je tvoje. Ti pa naroči graničarjem...“

Joco je prikal in naglo spravljal petstotak globoko v žep.

Eno je držalo kot pribito: Joco se je spremenil!

Graničarji v karavli so to kmalu opazili. Navajeni so

bili, da je za vsako malenkost rohnal nad njimi. Postavljal se je s svojimi zvezdicami, prišilimi na sivi podlogi. Oblačil se je površno in k brivcu je zahajal šele takrat, ko so mu črne kocene porasle temnorjavo polt podolgovatega obraza. Sedaj si je v vasi pri trgovcu naročil brivski aparat in žepno ogledalce. Ko nikakor ni znal ravnati z aparatom, je poklical k sebi kuharja. „Ti si glava,“ mu je rekel, „pokaži mi, kako se to uporablja.“

Kuhar Pero je slurno stopil predenj in po vojaško pozdravil: „Izvolite, gospod podnarednik! To je tako. Pri mete brivski aparat, naravnate rezilo, sklopilo držalo in zadevo nastavite na obraz.“

Po kuharjevem odhodu se je postavil pred ogledalo in za vajo drsal z ostrim rezilom po sveže obriti bradi. Poizkušal je toliko časa, dokler se ni nekajkrat oprasil po koži.

Tudi obleko je hotel imeti zlikano. Naročil je kuharju: „Zlikaj mi hlače.“ Ko se je Pero obotavljal, ga je zapodil: „Takoj hočem videti hlače zlikane!“

„Kuhali moram.“

„Stori, kakor sem ti ukazal.“

Joco je forej postal prijaznejši do svojih podrejenih. „Pero, prinesi vina,“ je celo naročil in dal denar iz svojega žepa.

Nekaj ga je vedno bolj tiščalo. Nobenemu še ni povedal, da je nameraval iti pod okno k dekletu. V njegovi vasi ni bilo te navade. Fant, goden za ženitev, je s svojimi starši obiskal starše neveste.

Kuhar Pero je bil med vsemi najbolj prebrisan. Ko sta bila sama v karavli, je vprašal: „Gospod podnarednik, kaj bi vi napravili, če bi vam katera deklina rekla, da jo pridite obiskat?“

Joco se je zasmel: „K njej bi šel. Ej, Pero, jaz imam eno! To je deklina in pol!“

„A res?“ se je začudil in gledal kar naprej v kotel, iz katerega se je kadilo.

„Kata ji je ime. Jo poznaš?“

„Ne.“

„Bonbonček!“ Joco je cmoknil z usnicami in požrl slino.

„Jo že dolgo poznate?“

„E, že ne! Toda jo bom spoznal. Nocoj bom šel k njej.“

„Se ne bojite domačih fantov?“ je vprašal Pero in gledal za kuharico, ki mu je bila padla v kotel.

„Kdo je podnarednik Joco, to že veš?“ Zategnil si je pas in odšel proti poslopju in se ogledoval v žepnem ogledalu.

Hladne noči se je odpravil na pot. Vaška cesta je bila prazna in po kočah so brlele petrolejke in luči v hribih so mežikale kakor kresnice v junijskih nočeh.

Svetla luč ga je privabila v Mačkovo gostilno. „Dober večer,“ je pozdravil fante, prerivajoč se okoli biljarda.

Pogledali so ga nezaupljivo. Keglov Mirko je z modro kredo drgnil biljardno palico. „Zakaj delaš to?“ je Joco začuden vprašal.

„Da me krogel bolj ubogajo,“ se je odrezal Mirko.

Maček se je prizibal k novemu gostu. „Kaj bo dobrega, gospod podnarednik?“

„Prinesi mi kozarec slivovke.“

Maček je nakremžil obraz, ker mu podnarednik ni vrnil z gospodom, povrh tega ga je likal, kakor da bi pasla krave skupaj.

Lojze je uščipnil Mirka, ko si je graničar zaman prizadeval na biljardu spraviti kroglico v odprtino.

Joco je kozarec žganja opogumil. Z vaške ceste je zavil po pešpoli navkreber in si odpel vojaški plašč.

Želel je, da bi koga srečal.

Pod hribom se je ustavil. Na vrhu, kjer je čepelo gos-

NE SAMO MEHANIZACIJA!

Najvažnejše je intenziviranje in specializacija proizvodnje

Ko poslušamo med kmečkimi ljudmi pogovore o problemih v zvezi z mehanizacijo kmečkega dela, ko vedno spel slišimo krik potrebe po olajšanju tega dela, zlasti pa po olajšanju dela kmečke matere in gospodinje, se nam večkrat zazdi, da smo še vedno na začetku poti, ki smo jo pričeli ubirati pred leti. Marsikje izgleda, da smo še vedno mnenja, da se bodo naši življenjski pogoji s traktorjem in priključki na njega sami od sebe izboljšali. V takih primerih dobimo vtis, da so bile v prazno govorjene vse dosedanje svarilne besede, s katerimi smo že pred desetimi leti naglašali, da so za uspešno in rentabilno mehanizacijo potrebni predvsem ukrepi za povečanje donosnosti poljščin, travnikov, goveje živine in prašičev ter ukrepi za dalekosežno specializacijo na teh področjih.

Kje v tem pogledu po vseh teh letih še vedno stojimo?

Odgovor bomo dali s številkami avstrijskega zavoda za kmetijsko knjigovodstvo, ki predstavljajo povprečja 1774 kmetij vseh leg in velikosti, ki jih zavod knjigovodsko upravlja.

Med skupnimi izdatki kmetij v velikostni skupini 10 do 20 ha skupne površine njiv, travnikov, pašnikov in gozda v višini 8305 do 9931 šilingov po hektarju reducirane kmetijske površine je leta 1964 na Koroškem odpadlo 1835 do 2782 šilingov za nakup kmetijskih strojev, nadaljnjih 487 do 515 šilingov pa za njihovo vzdrževanje, skupno torej 2222 do 3297 šilingov po hektarju reducirane kmetijske površine.

S tem so bili izdatki za nakup in vzdrževanje strojev najvišji med vsemi kmetijskimi izdatki. Daleč so presegli izdatke za nakup semen, gnojil, krmil in sredstev za varstvo rastlin, za katere je bilo po istih kmetijah skupno izdanih le 1993 do 2032 šilingov po hektarju reducirane kmetijske površine, čeprav so prav ta reprodukcijska sredstva najbolj v stanju, da povečajo vrednost kmetijske proizvodnje in dohodka kmetije.

Če k temu še dodamo, da se je višina skupnih dohodkov teh kmetij gibala med 10.092 do 12.574 šilingov po hektarju reducirane kmetijske površine, potem vidimo, kakšno breme predstavlja mehanizacija, če vzporedno z njo ne skrbimo za večanje donosov svoje kmetije.

Ze te primerjave dovolj jasno kažejo problematiko mehanizacije kmečkih gospodarstev. Še bolj pa jo kaže dejstvo, da je po istih virih vrednost kmetijske proizvodnje v naši državi leta 1964 znašala 29 milijard šilingov, da pa je že dve leti prej mehanizacija bremenila avstrijsko kmetijstvo z 28,3 milijarde šilingov ali s 7000 šilingov po hektarju. Samo v potrdilo teh številki bodi še dodano, da je bilo v naši državi pri okroglo 200.000 kmetijah nad 5 ha skupne površine leta 1953 okroglo 41.300 traktorjev, da je do leta 1962 njihovo število naraslo na 148.000 in da jih imamo sedaj blizu 200.000.

Mehanizacijo našega kmetijstva morata večinoma še vedno plačevati gozd in družina, ki je prikrajšana za svoj zaslužek povsod tam, kjer se nismo prišli do spoznanja, da mehanizacija problema boljšega zasluga za kmečko delo ne more rešiti, če ne bomo z intenziviranjem in s specializacijo svoje proizvodnje ter dvigom in izenačenjem

njene kvalitete povečali svoje dohodke. Mehanizacija namreč ne zahteva — kakor je zgoraj znova potrjeno — le velikih denarnih izdatkov pri nabavi, marveč tudi pri vzdrževanju. Zato se morajo z naraščajočo mehanizacijo večati tudi dohodki kmetije.

Večina naših kmetij v tem pogledu še vedno preživlja začetno krizo. Ta kriza pa

bo tem prej odpravljena, čim prej se bomo lotili dosledne poenostavitve rastlinske proizvodnje in se omejili na pridelovanje tistih rastlin in poljščin, ki najbolj uspevajo in katerih pridelovanje in spravilo bo najprej in najcenejšim potom mehanizirano, in sicer docela mehanizirano. Da so pri tem potrebne tudi preusmeritve v živalski proizvodnji, se razume samo po sebi.

Finančno krizo, ki se na kmetiji prične z mehanizacijo, če proizvodnja ne gre po poti intenziviranja in specializacije, ni podcenjevali. Po zgoraj omenjenih virih so bile zajete koroške kmetije v glavnem zaradi mehanizacije začetkom leta 1964 zadolžene s 3700 do 3983 šilingov po hektarju reducirane kmetijske površine, koncem leta 1964 pa s 3569 do 4032 šilingov.

Sodobno pridelovanje in spravilo zrnate koruze

(4. nadaljevanje)

Glede gnojenja si moramo biti na jasnem, da fosfor pospešuje razvoj korenin in cvetenja, da torej odločilno vpliva na višino pridelka. Kali urejuje vlago v zemlji in pospešuje trdnost stebela, medtem ko dušik pospešuje razvoj listja. Obroke dušika vendar ne smemo prekoračiti, ker bi stem zavlačevali zorenje.

Kar tiče setve, se držimo v splošnem naslednjih pravil: Zgodnje sorte sejemo ali sadimo tesneje, pozne sorte pa redkeje. V legah, ki so podvržene suši, sejemo redkeje, kot v vlažnih legah. Čim slabše je zemlja založena z gnojili, tem redkejša naj bo setev. Čim bolj goste so vrste, tem večja naj bo razdalja rastlin v vrstah. Če so vrste med seboj po 70 cm narazen, naj znaša razdalja rastlin 21 do 28 cm. V tem primeru pride v vrsti na vsake 10 metrov 35 do 47 rastlin.

V okviru teh pravil je računati, da pride pri hibridnih sortah rastlin po ha:

zrelostna stopnja	suhe lege	vlažne lege
hibridne koruze		
do 299	60.000	67.000
300—399	55.000	65.000
400—499	50.000	60.000
nad 500	47.000	55.000

Potrebo po semenu lahko ugotovimo z navadno računico, pri kateri na eni strani vemo, da tehta 1000 zrn zobate koruze 300, trde koruze pa 400 gramov. Na drugi strani moramo vedeti, koliko rastlin naj pride na hektar površine. Če naj pride na hektar površine n. pr. 60.000 rastlin, bomo potrebovali 18 kg semen. Formula računa je naslednja: $300 : 1000 \times 60.000 = 18$ kg. Če iz varnostnih razlogov (nevarnost uničenja semen in sadik s strani škodljivcev) dodamo še 20 % več semen, potem pridemo do tega, da potrebujemo za 60.000 rastlin po hektarju okroglo 22 kg semen.

ZATIRANJE PLEVELA IN OSKRBA KORUZIŠČA

Med oblikami zatiranja plevela se je v zadnjih letih zatiranje s specialnimi herbicidoma Gesaprim in Simazin tako uveljavilo, da brez njega ne moremo več shajati. Čeprav sta ta dva herbicida razmeroma draga, prideta še vedno cenejši kot vse dosedanje oblike zatiranja plevela med koruzo. Posebno cenjen je Gesaprim v vlažnih legah, kjer zaradi vlažnosti zemlje ne moremo vedno okopavati. V takih legah je najbolje, da z Gesaprimom poškopimo celotni nasad oz. posevek. V suhih legah vendar zadostuje, da poškopimo le vrste, med vrstami pa plevel uničujemo z okopavanjem.

Gesaprim uničuje plevel preko listja in korenin, Simazin pa le preko korenin. Zato škropimo s Simazinom ob setvi ali pa takoj po njej, kar pomeni, da setev lahko kombiniramo s škropljenjem in gnojenjem. Slaba stran Simazina pa je, da v suhih legah pri pomanjkanju dežja skoraj ne pride do veljave.

Kar tiče količine, je priporočljivo, da se držimo navodil izdelovalcev Gesaprima in Simazina. Premočno koncentrirana škropila lahko škodujejo naslednjim posevkom. Pri škropljenju pa predvsem glejmo, da ne bo prišlo do travkov, ki bi bili dvakrat škropljeni in da se med škropljenjem ne bomo po nepotrebnem ustavljali. Splošno velja pravilo, da potrebujemo pri škropljenju celotnega posevka po hektarju površine 3 kg Gesaprima ali 4 kg Simazina 50, pri škropljenju po vrstah pa 1 do 1,5 kg Gesaprima ali 1,4 do 1,8 kg Simazina 50. V vseh primerih pa morajo biti količine raztopljene v 500 litrih vode.

(Se nadaljuje)

OD DANES NAPREJ:

Kmečko

bolniško zavarovanje

Od danes naprej lahko vsaka kmečka družina pokliče zdravnika, če eden njenih članov zboli, ne da bi bilo treba vprašati, koliko bosta zdravnik in zdravljenje stala. Plačilo zdravnika in zdravljenja je od danes naprej prevzela kmečka bolniška blagajna, kakor to določa zakon, ki je stopil lani 1. oktobra v veljavo.

Z današnjim dnem je torej postalo 700.000 kmečkih ljudi, ki doslej niso bili zakonito bolniško zavarovani, v pogledu na socialno skrbstvo enakopravnih z drugimi sloji prebivalstva. Medtem ko je obvezno nezgodno zavarovanje stopilo v veljavo že l. 1929, so ostala področja socialnega zavarovanja stopila za kmete v veljavo šele po drugi svetovni vojni, leta 1955 družinske doklade za kmečke ljudi, leta 1958 kmečka dodatna renta, sedaj pa zakonito bolniško zavarovanje. Vsi ti ukrepi so kmečkemu prebivalstvu v veliki meri olajšali življenjske pogoje, sedanje bolniško zavarovanje pa bo nedvomno precej pripomoglo, da bodo kmečki ljudje otehi posledic takolimenovanih poklicnih bolezni in obolenj, ki so se zaradi preobremenjenosti z delom pričele zadnja leta nevarno širiti.

Kmečka bolniška blagajna je prevzela stroške zdravniške in zobozdravniške oskrbe, stroške zdravniške pomoči pri porodih, ter stroške oskrbe z medikamenti in zdravljenja v bolnišnici. Poleg tega nudi v smrtnem primeru zavarovanega svoj prispevek k pogrebni stroškom. V prvih štirih tednih zdravniške oskrbe ali zdravljenja v bolnišnici morajo zavarovani nositi še 20 % stroškov sami, po štirih tednih pa tudi te stroške prevzame bolniška blagajna.

Načelno plačajo kmetje polovico zavarovalnine, drugo polovico prispeva država iz svojega proračuna. Višina doslej predpisane zavarovalnine znaša okroglo 49 milijonov šilingov in je bila s strani kmetov že do 80 odstotkov poravnana. Država je za leto 1965 v kmečko bolniško blagajno prenakazala trideset milijonov šilingov, letos in prihodnje leto pa bo krila ves primanjkljaj poslovanja blagajne. Od leta 1968 bo potem višina njenega prispevka enaka znesku skupnih prispevkov kmetov.

31 milijonov šilingov mesečno za kmečke dodatne rente

Število kmetov, ki prejema kmečko dodatno rento stalno narašča. Koncem leta 1965 je znašalo 133.546. S tem stoji ta zavarovalnica po številu zavarovanih na starostno zavarovanje delavcev in nameštencev na drugem mestu med vsemi starostnimi zavarovalnicami. Mesečni znesek izplačanih kmečkih dodatnih rent je sedaj dosegel že višino 31 milijonov šilingov.

Koncem leta 1965 je bilo izplačanih 45.688 starostnih dodatnih rent, 6871 rent za zavarovane, ki so za delo nesposobni, 10.684 rent za vdove ali vdovce, 4961 dodatnih rent za sirote in 65.341 prehodnih rent.

podarsko poslopje, je v enem oknu mežikala svetloba. „Kaj, če je to Katino okno?“ mu je šlo skozi možgane.

Stal je morda uro ali nekaj več, toda luč v edinem oknu poslopja ni ugasnila. Popito žganje se mu je že zdavnaj razkadelo. Ker ga je zeblo je porinil roke v žep in se prestopal z ene noge na drugo.

„Zdaj pa bo, si je oddahnil. Po nekaj korakih je presenečen obstal. Na pročelni strani hiše je v temo hušnila svetloba in luč je postajala večja. Umaknil se je v vinograd in počepnil za trs, a oni z lučjo se je spuščal po hribu v dolino.

Ustavil se je pod oknom. Bilo mu je prijetno in obenem nerazumljivo v srcu.

Previdno je odstranil levo vetrnico, nato odprl desno in porinil roko med križe. Že je mislil poklicati: „Kata!“ toda s prsti je zadel v steklo. Kot bi ga polil z mrzlo vodo, je zdrknil ob steni navzdol.

Ali naj pokliče? Ne! Potrkal bo. Morda ga bo slišala. Tako globoko se je bil zamislil, da niti ni opazil, kako ga je zaneslo k drugemu oknu. S skrčenim kazalcem je močno potrkal in naslonil uho na steno.

Znotraj se je oglasilo: „Mhm.“ Opogumil se je in sladko spregovoril: „Kata.“

Kljuka na oknu je škrtnila. Globok moški glas je vprašal: „Kaj je, za vraga? Komu se je zmešalo?“ Sklonjen v dve gube je čepel in ni dal glasu od sebe. Udaril se je s pestjo po čelu in nestrpno čakal, da je oni moški spet zaspal.

Kata je trdno spala. Podnevi so pulile korenje na njivi in zvečer je še kuhala krmo za svinje. Utrujena je legla v posteljo in šele čez čas je slišala trkanje na okno. Hotela je ostati v postelji, a jo je kar samo od sebe dvignilo iz nje. Odgrnila je zakrpano odejo in se usedla na stranico. Kaj, če jo je Anza prišel klicati? Že dolgo hrepeni o njem.

Deske so škripale, ko je po prstih stopila po tleh. Zagledala je iztegnjene prste na oknu in slišala sladke besede: „Katja, moja, odpri.“

„Anza, si ti?“ je tiho vprašala.

„Evo me, jaz sem,“ je odgovoril Joco in čutil razbijanje v sencih. Zdaj sem jo našel, si je dejal in pomolil glavo v okno.

Kata, ki je spoznala svojo zmožo, je kriknila od strahu: „Pusti me!“ in skočila v posteljo, da so deske popustile.

Joco jo je jadrno ucvrl po hribu navzdol. Kata pa se je šele sedaj spomnila, da ji je Vinko ponujal za fanta podnarednika. Pogumno je stopila k oknu, ga zaprla in se zahihitala: „E, Joco, pod nosom se obriši, nisem tako nora, da bi ti verjela.“

10

Čmager se je enakomerno zibal po neizhojeni poti in se opiral na okleščeno palico.

Šli so spet v gosjem redu. Noč je bila temna, vendar ni deževalo. Jesen je bila v deželi in v nočeh je zmrzovalo. Zemlja se ni udirala pod nogami in noge v čevljih so ostale suhe.

Pozabil je na svojo obljubo, da ne bo več tihotapil. „Šel bom z vami, da se bomo doma laže pretolkli. Tistih dve sto dinarjev se ni držalo dolgo. Z ženo sva nakupila moko, da je spekla kruh za otroke. Drugo sva porabila za sladkor in sol. Kupila sva tudi tobak za pipo in trgovcu sva plačala dolg. Nič ni ostalo, da bi kupil Lizi ruto in ji ne bi bilo treba nositi več tiste raztrgane. Otrokov pogreb — bog mu daj dobro — tudi ni bil zastoj,“ se je pogovarjal s samim seboj. „Franc, ne hodi, nič ne veš, kje se ti bo kaj zgodilo,“ je svarila Liza. Resda je žena kljub revščini hotela ostati poštena. Toda ko so otroci spet zamanj prosili

kruha, je rekla: „Idi v božjem imenu, da bo vsaj mir v hiši in glej, da boš srečno prišel domov.“

Nocoj je že tretjič šel s tihotapci. Toliko kakor prvič potem ni zaslužil več. Previdno je gledal predse in vlekel na vrvi privezana vola. En par je vodil Miha, en par Pepe in en par Anza. Vinko je šel daleč spredaj.

Zaradi gostih dreves je bila najbolj nevarna pot po gozdu. Tu se je Čmager zapletel v grmovje, da mu je moral Anza pomagati dalje. Prijel je vrv in si jo znova ovil okoli roke, ko je strahoma zajavkal: „Kje je moj klobuk?“

„Hudiča, drugič boš še glavo zgubil!“

„Tule bo, v tem vražjem grmovju. Edini moj klobuk je to, le kdo mi bo kupil drugega,“ je zajecjal.

„Tu je tvoja podrtija,“ je stisnil skozi zobe Anza in mu s tako silo posadil klobuk na glavo, da je kar zazvonilo po njej.

V soteski je v potoku klokotala voda. Čmager se je spomnil, kako je kot deček postavljaj mlinčke blizu kače, kadar je po deževju blatna voda tekla po razriti zemlji. Prav tako je klokotala in odnašala v dolino masno ilovico. Tedaj jih je Vinko opozoril: „Zemlja zmrzuje. Pazite na vsak korak, da ne boste stopali pretrdo, in ne pozabite da niste bos. Razen graničarjev moramo računati tudi s financarji. Če nas bodo dobili, je konec z zaslužkom.“

Prebredli so nizko vodo. Čmagerjev prednji vol ni ni hotel v potok, naj je še tako tolkel s palico po njem. V tem se je spomnil, kako je mesar Jože z vso močjo zavil kravi rep in ji tako pomagal v mesnico. Tako je napravil sedaj tudi Čmager. Vol je poskočil in se zagnal v vodo s tako naglico, da je goniču zmanjkalo tal. Potolkel se sicer ni, le zmočil se je in mokra obleka je začela na njem zmrzovati. Spočetka ga je zeblo, nato se je ogrel in načelo so mu stopile potne kaplje.

(Dalje v prihodnji številki)

JOHN STEINBECK:

Smisel za šale

MOŽIČEK Z BRKI se je dvignil s stola in zadržujoč stok odšel do točilne mize. Prinesel si je sladkornico in s trpečim obrazom spet sedel.

— Saj bi vam jaz postregla, — je sočutno rekla Norma.

Nasmehnil se ji je.

— Nisem vam hotel biti nadležen, — je pojasnil in mrščil obraz.

— To mi res ne bi bilo v nadlego, — je zatrdila Norma. Juan je odstavil lonček s kavo.

Pimples se je oglasil:

— Želel bi košček kokosovega kolača.

Alice je malomarno odrezala košček, porinila krožnik po pulu in zabeležila blok.

— Zdi se, da ste si nogo močno poškodovali, — se je Juan obrnil k možičku.

— Zmečkana! — je dejal oni, — prste imam zmečkane. Takoj vam pokažem.

Mr. Pritchard je prišel iz spalnice in sedel k prazni mizi. Možiček je razvezal čevljev in ga sezul. Z nogo je polegnil še nogavico in jo pazljivo položil na čevljev. Stopalo je imel povito z zavojem od glež-

— Jaz bi na vašem mestu vse-

kakor šel.

Možiček se je zadovoljno zasmejal.

— To je vse, kar sem hotel slišati. Počelnil je palec za noht in ves zgornji del stopala si je od- delil: koža, kri, ranjeni prsti — pod tem se je pokazala noga, cela in nedotaknjena, in vsi prsti nepoškodovani. Nagnil je glavo nazaj in se veselo zakrohotal.

— Dobro, kajne? Plastika! Naj-novejši model.

Mr. Pritchard je pristopil z izra- zom gnusa na obrazu.

— „To je umetna poškodba sto- pala“, izdelek podjetja „Majhna čuda“ — je pravil človeček. Iz že- pa je polegnil ploščato škaflico in jo podal Juanu.

— **BILI STE TAKO LJUBEZNIIVI**

Z MENOJ, zato vam eno želim po-

dariti — s pozdravi Ernesta Har-

tona — zastopnika firme „Majhna čuda“ — je navdušeno zvenel nje-

gov glas. — Izdelujemo v treh di-

menzijah. Eden dva ali trije zmeč-

kani prsti. To kar sem dal gospodu,

je triprstni model, enak tistemu, ki

ga je gospod malo prej imel pri-

liko videti. K temu dodajamo še

obveze in stekleničke umetne krvi,

da bi obveze bile videti resnično

sugestivne. Opis priložen. Ob prvi

uporabi je treba navleko ovlažiti s

toplo vodo. Tedaj se oprime kot

koža in nihče ne opazi razločka. S

tem imate lahko mnogo zabave.

Mr. Pritchard se je prerinil na-

prej. Nejasno si je predstavljal sa-

mega sebe, kako slači nogavico

pred družbo zbranih prijateljev.

Po tej poti v Mehiko bi bila posre-

čena zamisel. Seveda bi moral naj-

prej povedati kakšno zgodbo o

banditih.

— Koliko ta reč stane? — je

vprašal.

— Poldrugi dolar, toda, pored-

ko prodajam posamezne primerke,

— je rekel Ernest Horton.

DETALISTI tako razgrabijo robo,

da jih komaj utegnemo dovolj o-

skrbeti. V dveh tednih sem prodal

štirideset grosov.

— Kaj takega? — je rekel Mr.

Pritchard in od začudenja na širo-

ko odprl oči. — Lahko vam poka-

žem knjigo naročil, če mi ne ver-

jame. To je nenavadno iskan ar-

tikel. „Majhna čuda“ so prav s tem

prodrli.

— Kakšen rabat dajete? — je

vpraševal Mr. Pritchard.

— No ne bi želel o tem govoriti,

če niste iz tiste stroke. Saj razume-

te: trgovska etikal

Mr. Pritchard je prikimal.

— Dobro, vzamem en primerek

po detajlistični ceni.

— Prinesem vam ga takoj po

zajtrku. Gospa, imate že to juho z

maslom? — je vprašal Normo.

— Takoj bo, — je Norma oblju-

bila in zdolgočasno odšla proti

kuhinji ter začela loputati z vratci.

— **VIDITE, TU GRE ZA PSIHO-**

LOGIJO, — je govoril Ernest. Skozi

vse leto smo ponujali obrezane

umetne prste, toda kupčija je slabo

šla: pri temle pa deluje psiholo-

gija sezuvanja čevljev in slačenja

nogavice. Nihče si ne more misliti,

da bi se komu to hotelo delati sa-

mo za šalo. Ta tip, ki si je to iz-

mislil, ni slabo zaslužil.

— Verjetno se tudi vi ne morete

pritoževati, — je navdušeno rekel

Mr. Pritchard. Sedaj se je že po-

čutil mnogo bolje.

— V resnici se ne morem. V

kovčku imam še nekaj drobnarij, ki

vas bodo morda zanimale. Niso na-

prodaj, ker gredo samo na veliko,

hotel bi vam jih pa vseeno poka-

zati. Nasmeljali se boste.

— Vzel bi pol ducata teh po-

škodovanih stopal, — se je Mr.

Pritchard ojunačil.

— Vse s tremi prsti?

Mr. Pritchard je kolebal. Hotel

jih je kupiti za darilo, toda bal se

je konkurence in primerjav. Charlie

Johnson je umel prikazovati razne

vragolije bolje od njega. Charlie je

bil menda že od rojstva komik.

— Če je mogoče mi dajte eno

s tremi prsti, tri z dvema in dve z

enim, — se je odločil. — To mi bo

menda zadostovalo.

Vreme se je spremenilo. Nagli,

močni nalivi so se mešali s tihim,

drobnim dežjem. Juan se je s sko-

delico kave udobno namestil pod

oknom. Pol kosa rjave orehove tor-

te je še vedno ležalo na krožniku.

Možic norčavi

Možic norčavi, klepetavi
zgodaj se na pot odpravi.

„Hej, otroci, ven na cestel
Danes tam delijo preste,
medenjake kakor sonce
in medu velike lonce.
Pepek ga je že dobil,
v žlici meda je utopil ...“

Kdor lenuh je ali tepec,
vzame naj soli za ščepec,
jo natrese na lase:
en, dva, tri —
in znal bo vse!
Bužman Anza je to storil,
danes petko je dobil,
od veselja je v razredu
šipe tri takoj razbil ...

V kinu gala bo predstava,
imenitna bo zabava!
Je poceni — gumb boš dal,
do večera se smejal!

In zdaj vabim vas na pot,
na livadi čaka hlod:
sedli bomo, se peljali,
osle vsem z višin kazali,
ki so za pežjo ostali:
gulijo se, pišejo naloge,
poštevanko drdajo in predloge.
Mi pa bomo že o polnoči pristali,
na Luni in na Marsu se igrali ...“

Kaj pa tvež nam, možic norčavi!
Kdo bi ti verjel, pavliha domišljavi!
Butec le, še ta naj z mello te spodi,
na glavo ti povezne kož z lažmi!

Užaljen PRVI jo APRIL odkolovrati,
od jeze najbrž ne bo mogel spali.
Na nebu sonce se krohoče
in oblak od smeha joče,
možic na travi obleži,
piha, kiha — moker do kosti.

Gema Hafner

Za dobro voljo

„Stene v tem našem modernem
stanovanju so tako tanke, da pri
sosedu slišijo vsak naš pogovor.“

„Saj si lahko pomagale. Dajte si
prizidati še eno vrsto opečnega
zidu.“

„Že prav ... samo potem mi ne
bomo slišali, kaj sosedovi govorijo.“

Učiteljica prvega razreda: „No,
Janezek, povej mi, kakšen je od-
rasel človek?“

Janezek: „Odrasel človek je ti-
sti, ki zgoraj in spodaj nič več ne
raste, temveč samo še v sredini.“

„Zakaj neki si ženske zmeraj z
roko podpirajo brado, kadar kaj
premišljujete?“ vpraša Močnikov
Cene.

„Tega ne veš?“ se začudi Jerna-
čev Bine. „Zato, da si zapro usta,
drugače bi jih lastno govorjenje
motilo pri razmišljanju.“

Dva škola se srečata po tride-
setih letih.

„To morava zaliti,“ reče prvi.

„Kajpada,“ pritrdi drugi. „Samo
pripomni bi, da sem zadnjič jaz
plačal!“

„Kdo mi zna povedati kaj je
basen?“

„Prosim, basen je, če se osel in
koza pogovarjata kakor vi in jaz.“

Žgajnarjev France je srečal na po-
ti soseda s prižgano svetilko v roki.

„Kam pa greš?“ ga vpraša.

„K nevesti.“

„Čemu ti bo potem svetilka? Jaz
sem hodil k svoji puncici, to se pravi
k ženi, vedno v temi.“

„Sem si mislil, ko sem videl tvojo
ženo.“

„Pepe, ali misliš, da se da po
glavi sklepati, če je človek norma-
len ali ne?“

„Pri moških si nisem čisto na jas-
nem, ampak pri ženskah se to da
ugotoviti po klobuku, ki ga nosijo
na glavi.“

P. R. LANG:

Nujen primer

»Dobro jutro,« je dejal Müller in se zvil kot paragraf pred še-
fovo mizo. Šef je mirno prebral svojo pošto do konca, nato pa je
dvignil oči.

»Kaj je? Menda vendar ne želite spet prostega dne?«

»Uganili ste,« je dejal Müller pogumno, »prav zato sem prišel
k vam. Jutri se namreč ...“

»Trenutek!« ga je prekinil šef. »Ne govorite dalje! Sam bom
skušal ugotoviti, kakšna nesreča je spet prizadela vašo družino.

Morajo vašemu najmlajšemu sinku izrezati slepo črevo? Ne, ne, s
tem ste prišli le meni že pred štirimi tedni. Vnetje mandeljnov vaše

dvajsetletne hčerke? Počakajte, da pomislim! Ne, v vaši družini še
ni bilo ... Torej mandeljni? Ne? Oh, seveda, zdaj sem se spomnil,

da je pustila vaša hčerka mandeljne v bolnišnici že pred dvema
letoma. Prav dobro se spominjam, tedaj smo vas tako nujno potre-

bovali za bilanco, vi pa ste ravno tedaj imeli veliko opravka s
hčerko. Kdo bi sicer še prišel v pošto? Svojo ženo, svojo tačo in

svojega tasta kar pustite pri miru! Ti reveži so doslej najmanj tri-

desetkrat zboleli. Svojega desetletnega Stefana, skerb vse družine,

prosim, tudi pustite naposled pri miru! Ta nesrečni otrok je imel že
vse otroške bolezni, razen tega pa je nekoč požrl žabo ... Kolikor

se spominjam, se je tisti dogodek z žabo natanko ujema z nogo-

metno tekmo proti Španiji ... Pojdimo dalje! Vaša najstarejša? Ne
verjamem. Po štirinajstih boleznih in sedemkratni menjavi šole ste

jo vendar spravili v dom za vaje, kajne? To vas je stalo tedaj
dva dni dela, ker ste se odločili za vaje v drugi dom v drugem mestu

in ste kot skrbni oče seveda morali biti navzoči pri sprejemu ...

S tem sva menda izčrpala vso vašo družino, kajne? Zdaj pa
sem res radoveden, s kakšno nesrečo v svoji družini prihajate spet k

meni, vi izmučeni družinski oče! No, povejte, zdaj sem pa res že ra-
doveden!«

»Krivico mi delate,« je dejal Müller lahko užaljeno. »Tokrat
ne gre za noben izgovor, tokrat je resnica: jutri se bom oženil ...“

THADDAUS TROLL:

O spanju

nja do koncev prstov. Obveza je
bila prepojena s kričečo rdečo
krvjo.

— Ni nam treba kazati, gospod,

— je naglo rekla Alice. Pogled na

kri ji je povzročal slabost.

— Tako ali tako bom moral pre-

menjati obveze, — je dejal člove-

ček, odvil gazo in pokazal golo

stopalo. Palec in dva naslednja

prsta so bili strahotno zmečkani.

Nohli so bili sivkasto črni, konci

prstov pa raztrgani do živega me-

sa in krvavi.

Juan je vstal, Pimples je prišel

bliže, pristopila je celo Norma.

— **MOJ BOG, KAKŠNA RANA!**

— je vzkliknil Juan. — Takoj pri-

nesem vode, da jo bomo zmili. Mo-

rali bi jo namazali s kakšno mažo.

Moglo bi se pojaviti zastrupljenje

in bi izgubili nogo!

Pimples je ostro zažvižgal skozi

zobe, da bi poudaril stopnjo zani-

manja in nekakšno začudenje nad

nevamno rano.

— Ne kaže dobro, kaj? — je

spraševal.

— Preklemansko prav imate, gr-

da je, — je Juan pripomnil.

— Kaj se vam zdi, da bi moral

s tem k zdravniku?

Kdor spi, ne greši.

Toda kdor najprej greši, bolje spi. To je stvar, ki jo

je mogoče dokazati. Kajti čista vest še ni dovolj, da bi

lahko človek dobro spal. Pač mora biti v blazini tudi

nekaj perja, da bi človek lahko na njej sladko zaspal

— enako kot ni dovolj kuhati samo z ljubeznijo, kajti

drugi dodatki so prav gotovo enako važni.

Nikar ne zehajte, zdaj se bom pogovarjal o spanju.

Človek lahko spi sam ali z drugimi. Solo spanje je

priporočljivo predvsem iz akustičnih razlogov. Kajti

množi ljudje v spanju ne morejo molčati: hropejo in

smrčijo, kar je za njihove »sospalce« zelo neugodno.

Kot solist v spanju človek nikogar ne moti. Če pa se

človek naveliča solo spanja, se poroči. Poročni list je

hkrati šoferska izkaznica za skupno spanje. Seveda

so tudi na tem področju takšni, ki vozijo na črno ...

Spanje opravljamo navadno v vodoravnem položaju.

So pa tudi ljudje med nami, ki znajo spati v navpičnem

položaju: nekateri spijo med hojo, drugi pa hodijo

med spanjem. Takšni hoji pravimo, da nekoga luna

nosi. Sprehajališče takšnih sprehajalcev so strešni žle-

bovi, njihov cilj pa — kot pri astronautih — mesec.

Toda če jih vprašate za pot, padejo s strehe.

Normalno spimo v postelji, pri dolgih govorih in v

operi pa na stoli. Tudi obleka je za spanje lahko

različna. Najbolj priljubljena je spalna srajca. Toda

medtem ko so bitja ženskega spola v tej opravi lahko

zelo dražestna je moški, kadar je v tem oblačilu, lahko

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinjstvo — 11.10 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 2. 4.: 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Aelia, žena Norika — 15.50 Iz vseh dolin zveni — 16.30 Govorimo o znanstvenih knjigah — 17.00 Prosimo, prav prijazno — 18.00 Kulturni razgledi — 19.10 Odmev časa — 20.15 Šopek narcis, radijska pripovedka — 20.45 Koncert dunajskih filharmonikov.

Nedelja, 3. 4.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.05 Veder jutranji pozdrav — 11.00 Orkester Cederic Dumont — 12.45 Ogledalo Mesnega gledališča — 13.00 Operni koncert — 13.45 Koroška lovka ura — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem po svetlu, križem skozi čas — 18.05 Samo veselje z glasbo — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Pripovednik Henry James — 21.15 Luč je ugasnila, slušna igra.

Ponedeljek, 4. 4.: 8.15 Zločin in kazen — 8.45 Ljudska glasba tujih dežel — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni količek — 18.15 Tisk in gospodarstvo — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 Brati in razumeli — 20.30 Staroavstrijske podobe — 21.15 Za mesto in podeželje.

Oddaja sadnih drevesc vseh plemen in znanih sort samo v drevesnici. Posebno velika zaloga češpelj, sliv in ribezov. Marko Polzer, pd. Lazar, pri št. Vidu v Podjuni.

Torek, 5. 4.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 15.30 Moj oče je mali kmetič — 15.45 Dežela in ljudje — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 18.15 Iz prve roke — 18.35 Aktualna literarna oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Sanje sreče, slušna igra — 21.30 Šteinsko godalo za vas.

Sreda, 6. 4.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 15.15 Koroški visokoškolski tedni — 15.30 Pevski krožek Porcia — 15.45 Georg Wagner bere svoja dela — 17.00 Zlato rokodelstvo — 18.00 Aktualna reportaža — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstvena govorilna ura — XY ve vse — 20.15 Salzburški pasijon.

Četrtek, 7. 4.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 14.55 Celovski komorni zbor — 15.45 Tam pa čisti in po listju — 17.45 Alpske postne pesmi — 19.00 Pasijonska glasba — 20.15 Zborovska-orkestralni koncert.

Petek, 8. 4.: 8.00 Jutranji koncert — 9.00 Nepoznani Jezus — 14.55 Zbor celovških madrigalistov — 17.15 Misijon na Daljnem vzhodu v 13. stoletju — 18.00 Liturgija k Velikemu petku — 19.00 Komorni koncert — 20.15 Pilat, slušna igra.

Slovenske oddaje

Sobota, 2. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 18.25 Solistična ura.

Nedelja, 3. 4.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 4. 4.: 14.15 Poročila, objave — Kaj smo pripravili — Športni mozaik — 18.00 Dober večer našim malim poslušalcem.

Torek, 5. 4.: 14.15 Poročila, objave — Pojela Koroški akademski in Slovenski oklet — Beremo za vas.

Sreda, 6. 4.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zagravamo.

Četrtek, 7. 4.: 14.15 Poročila, objave — Na dom obujaj mi spomin.

Petek, 8. 4.: 14.15 Poročila, objave — Objokujete zve- ličarja — Beremo za vas.

Ta teden vam priporočamo:

Iz francoske književnosti

- Honore de Balzac: **OČE GORIOT**, roman pretirane očetovske ljubezni, 216 str., br. 20 šil.
- Albert Camus: **NOVELE**, zbirka krajših spisov francoskega Nobelovega nagrajenca, 224 str., pl. 58 šil.
- Gabriel Chevallier: **CLOCHEMERLE**, knjiga za zrele in trezno premišljuječe ljudi, 400 str., slik. priloge, ppl. 82 šil.
- Anatole France: **RDEČA LILJA**, roman pisateljeve velike ljubezni, 248 str., pl. 58 šil.
- Guy de Maupassant: **MOČNA KAKOR SMRT**, roman iz pariške družbe, 192 str., pl. 52 šil.
- Jean Laffitte: **PREŽIVELI**, roman o francoskem odporiškem gibanju, 300 str., ppl. 34 šil.
- Claude Roy: **NESREČA LJUBEZNI**, roman o „ljubezni, ki jo človek doživi le enkrat“, 144 str., kart. 38 šil.
- Andre Malraux: **VIHAR V ŠANGHAJU**, roman iz časov kitajske revolucije, 272 str., ppl. 32 šil.
- Jean Cassou: **IZGUBLJENI SPOMIN**, zbirka političnih esejev, 176 str., pl. 40 šil.
- Romain Rolland: **JEAN-CHRISTOPHE**, roman v štirih knjigah, skupaj 1516 str., ppl. 120 šil.
- Victor Hugo: **POMORŠČAKI**, roman iz življenja mornarjev, 312 str., ppl. 33 šil.
- Gustave Flaubert: **VZGOJA SRCA**, zgodba mladega moča, 456 str., pl. 25 šil.

Iz angleške književnosti

- Archibald J. Cronin: **CITADELA**, roman o blišču in bedi zdravniškega poklica, 448 str., pl. 100 šil.
- Mary Renault: **KRALJ MORA UMRETI**, zgodovinski roman iz stare Grčije, 336 str., pl. 66 šil.
- James Joyce: **LJUDJE IZ DUBLINA**, zbirka iz malomeščanskega okolja, 216 str., pl. 20 šil.
- George Eliot: **MLIN NA REKI FLOSS**, roman iz angleškega podeželskega življenja, 588 str., ppl. 90 šil.
- David H. Lawrence: **LJUBIMEC LADY CHATTERLEY**, roman o najintimnejših doživetjih človeka, 376 str., ppl. 81 šil.
- Charles Dickens: **PICKWICKOVCI**, humorističen roman v treh knjigah, skupaj 1012 str., ppl. 100 šil.

Knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Wulfengasse

SPORTNI VESTNIK

Nov rekord v Planici

Kakor je bilo pričakovati, se je letošnji teden smučarskih poletov v Planici zaključil z novim rekordom. Pravzaprav kar s tremi rekordi: že prvi dan je češkoslovaški skakalec Jiri Raska dosegel skok 129 metrov in tako za dva metra izboljšal prejšnji rekord, ki ga je pred petimi leti postavil vzhodnonemški skakalec Helmut Recknagel, v nedeljo je Raska porušil svoj lastni rekord in postavil novega z dolžino 130 metrov; poleg tega pa je Ludvik Zajc postavil tudi nov jugoslovanski rekord s skokom 119 metrov. Ne nazadnje bi o rekordih lahko govorili tudi pri udeležbi, saj si je prireditelj prvi dan ogledalo 10.000 ljudi, drugi dan jih je bilo 20.000, v nedeljo pa celo 50.000.

Medtem ko Planici vreme prvi dan ni bilo naklonjeno se je prireditelj v soboto in nedeljo odvijala v izredno lepih in ugodnih pogojih. Veliko športno manifestacijo je v nedeljo obiskal tudi pokrovitelj tekmovanja predsednik SFR Jugoslavije Tito v spremstvu soproge ter številnih visokih državnih in republiških funkcionarjev.

„Planica 66“ je ob sodelovanju najboljših skakalcev iz trinajstih držav že takoj prvi dan presenetila z izrednimi rezultati. Najdaljši skok tega dne je dosegel Heinrich Ihle iz Zahodne Nemčije, namreč 130 metrov, vendar je z rakama podrsal po snegu in tako njegov skok, ki bi pomenil nov rekord Planice, ni bil priznan. Zato pa je za „rekordno“ presenečenje poskrbel Jiri Raska iz Češkoslovaške, ki je v drugi seriji skokov dosegel 129 metrov. Zelo dobro so se od vsega začetka uveljavili tudi Jugoslavlani, saj sta si Eržen (skoka 118 in 109 m) ter Zajc (110 in 107 m) priborila tretje in četrto mesto v težki mednarodni konkurenci.

V soboto, ko so pri razvrstitvi upoštevali dva najboljša skoka obeh dnevov, se je vrstni red precej spremenil. Na drugo mesto za rekorderjem Raskom se je povzpел Mihal Vertenikov iz Sovjetske zveze, ki je bil s skokoma 115 in 118 metrov najboljši tekmovalc tega dne. Prav tako se je odlikoval svetovni rekorder iz Kulma Peter Lesser (Vzhodna Nemčija), ki je „počegnil“ na 120 metrov, medtem ko je njegov rojak Queck dosegel celo 126 metrov. Avstrijec Bachler, ki je pri poskusnem skoku dosegel dolžino 117 metrov, je imel pozneje smolo ter se je poškodoval.

Zadnji dan v Planici je bil spet v znamenju rekordov. Najprej je Lesser iz Vzh. Nemčije poletel 133 metrov daleč, ker pa je v izteku podrsel z roko po snegu, njegov rekordni skok ni veljal. Nato je Jugoslovian Zajc navdušil gledalce s svojim novim jugoslovanskim rekordom (119 m), takoj za njim pa je Raska (Češkoslovaška) premagal samega sebe ter s skokom 130 metrov izboljšal svoj lastni planiški rekord, dosežen dva dni prej.

Tako je „Planica 66“ zaključila v zadovoljstvo sodelujočih tekmovalcev, pa tudi v zadovoljstvo mnogih desetiškočev gledalcev, ki so skozi tri dni prihajali v svetovno znano dolino skakalnic. V nedeljo zvečer je bila na Bledu razdelitev nagrad, kjer je dobil Jiri Raska lepe pokale in naslov mojstra poletov, češkoslovaška ekipa pa Bloudkovo plaketo.

POHIŠTVO

za dom in za goste

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobla vas - Eberndorf
A 9141 tel. [0-42-36] 281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobrli vasi.

— 17.30 Tantaludr, radijska igra — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Glasba pripoveduje.

Ponedeljek, 4. 4.: 8.05 Glasbena malineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 V svetlu operne glasbe — 10.35 Naš podlistek — 12.05 Gazele — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.05 Iz slovenskega solističnega in komornega ustvarjanja — 14.35 Voščila — 15.30 Jefejeva prisega — 17.05 Glasbena križanka — 18.20 Zvočni razgledi — 18.45 Družba in čas — 20.00 Koncert zbora in simfoničnega orkestra RTV Beograd.

Torek, 5. 4.: 8.05 Glasbena malineja — 9.25 Sprehod z velikimi orkestri — 10.15 Odlomki iz „Trubadurja“ — 12.05 Slavni virtuoz — 12.40 Veseli hribovci in ansambel Pavla Kosca — 14.05 Trije pesniki — 14.35 Pet minut za nova pesmica — 15.30 V terek nasvidenje — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.20 Plesni orkester v besedi in glasbi — 18.45 Na mednarodnih križpoljih — 20.00 Mali koncert zbora „Slava Klavora“ — 20.20 Stranitzky in narodni junak, radijska igra — 21.20 Pesem godal.

Sreda, 6. 4.: 8.05 Glasbena malineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.30 Jugoslovanski ansambli zabavnih melodij — 10.45 Človek in zdravje — 12.05 Dva prizora iz glasbene drame „Rensko zlato“ — 12.40 Iz narodne zakladnice — 14.35 Voščila — 17.05 Nacionalne smeri v evropski glasbeni kulturi — 18.15 Ansambel Franca Puharja in Jožeta Kampiča — 18.40 Naš razgovor — 20.10 Dekle z zahoda, opera.

Četrtek, 7. 4.: 8.05 Glasbena malineja — 9.25 Glasbena pravljica — 10.15 Z našimi pevci po popularnih operah — 12.05 Skladbe o morju — 12.40 Čez hrib in dol — 14.35 Lirika za otroke — 15.30 S češkimi pihalnimi godbami — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.20 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 8. 4.: 8.05 Operna malineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.35 Navost na knjižni polici — 12.05 Iz Smetanovih oper — 12.40 Pevski zbor „Stane Zagar“ iz Kroke — 14.35 Nizozemska narodna glasba — 15.30 Od vasi do vasi — 15.45 Novo v znanosti — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.20 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 18.45 Kulturne diagonale — 20.20 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.30 Slovenska zemlja v besedi in glasbi — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

TELEVIZIJA

Sobota, 2. 4.: 17.03 Knjižni količek — 18.00 Ta naš svet — 18.40 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poslovilni valček — 21.50 V žarometu — 22.20 Morski volk z Barracuda.

Nedelja, 3. 4.: 17.03 Villervalle v Južnem morju — 17.30 Svet mladine — 17.55 Od Hamburga do Bambaya — 19.00 Družina Leitner — 19.30 Aktualni šport — 20.20 Madi, opereta.

Ponedeljek, 4. 4.: 18.35 Pogled na kamero — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Koncert dunajskih filharmonikov — 20.55 Antigona, igra — 23.00 Janine Aimee.

Torek, 5. 4.: 18.35 Akropolis — 19.00 Malečev pasijon — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Beneška vrata — 22.05 Kaj mislite o tem.

Sreda, 6. 4.: 11.03 Antigona — 17.03 Listamo po slikah — 17.25 Lassie — 17.50 Mala športna abeceda — 18.35 Slajerski mozaik — 19.00 Anjuta, film — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Obtožba nepoznanega — 21.15 Prometni razgledi.

Četrtek, 7. 4.: 19.05 Kraljica instrumentov — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Program za Veliki četrtek.

Petek, 8. 4.: 19.00 Altendorfski pasijon — 20.00 Mož,

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gosometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Zmagovalci Planice

● Med posamezniki so dosegli najboljše rezultate:

1. **Jiri Raska** (Češkoslovaška); 130, 129, 123, 116 m, 460 točk.
2. **Mihail Veretenikov** (Sovjetska zveza); 124, 121, 118, 115 m, 440,5.
3. **Dieter Neuendorf** (Vzhodna Nemčija); 124, 122, 118, 116 m, 439,5.
4. **Dieter Scharf** (Vzh. Nem.); 127, 126, 120, 114 m, 433,5.
5. **Peter Lesser** (Vzh. Nem.); 120, 116, 117, 109 m, 429.
6. **Peter Eržen** (Jugoslavija); 118, 115, 114, 109 m.
7. **Ludvik Zajc** (Jug.); 119, 110, 107, 104 m.
8. **Willi Schuster** (Avstrija); 104, 102, 98, 97 m.

● Vrstni red ekip (z upoštevanjem dveh najboljših tekmovalcev):

1. **Vzhodna Nemčija**, 873 točk.
2. **Češkoslovaška**, 852 točk.
3. **Sovjetska zveza**, 838,5 točke.
4. **Jugoslavija**, 796 točk.
5. **Norveška**, 773 točk.
6. **Švica**, 771 točk.
7. **Zahodna Nemčija**, 741 točk.
8. **Švedska**, 668 točk.
9. **Avstrija**, 666 točk.
10. **Poljska**, 631 točk.